Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1565 — SIX PAGES — NGÀY THỨ SÁU 19 OCTOBRE 1923 — NGÀY MÙNG 10 THÁNG CHÍN ANNAM NĂM QUÝ-HỢI — SÁO TRƯỜNG — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA
Téléphone : 208
Adresse télégraphique :
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	DÔNG-PHÁP	NGOÀI-QUỐC
Năm (1 năm).....	12$00	18$00
Sáu tháng.....	6.50	8.00
Ba tháng.....	3.50	4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0$05

Báo này bắt đầu từ ngày mùng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO REUNIS)

南中日報六省新聞

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và ngày chúa-nhựt

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1387

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 125-126-127 (1er étage)
Phnom-Penh: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. H. Mayenne 4 C. 5, rue Tronchet.

On traite à forfait pour les annonces de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Tiền, chi-phiếu và mandats gửi mua báo thì đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

THIỆT HẠI VỀ VIỆC ĐÈN ĐIỆN TẮT

Đã lắm phen đường-sá đương sáng rỡ, nhà-cửa đương chói-lòa, bỗng nhưng tối đen, mà mỗi lần tối đen thì đều nghe ta rộ lên một tiếng rùm ai. Vậy chư-tôn có hiểu tiếng-ta rộ lên đó là ý gì, nghĩa gì chăng ?? Tuy tôi hỏi vậy chớ chư-tôn cũng đư biết rằng tiếng ta rộ ấy là tiếng bất bình đấy chớ có ý chi, và nghĩa gì đâu ?

Phải biết rằng chung-hay vì cớ nghe kêu chăng thấu ai nên mỗi lần bất-bình thì ta lên cho hả hơi vậy thôi, chớ đâu có biết hễ mỗi lần ức-huất đều gì thì đen quan mà bầm bạch.

Trượng chẳng cần nói ra ai cũng biết sở đèn-điện, ý mình có làm tử giao kèo với Thành-phố, nên hiếp đáp đồng-bang ta lắm lắm. Lại vì hoàn như sở đèn-điện có bị thiệt-hại điều chi, tuy đã biết chẳng phải tại nơi đồng-bang ta mặc dầu, sở ấy liền kêu nài mà hễ mỗi lần kêu nài thì sở đèn-điện thắng ý, còn đồng-bang mà bị sở đèn-điện lâm thiệt-hại thì thôi. Nên nghĩ lại mà coi thc-hiếp cho ta là đường nào.

Như lúc nọ máy nhà đèn hư sao chẳng biết, nên có để lời hứa rằng sẽ sửa máy lại chạy cho tốt, để vậy mà lại còn hứa rằng sẽ đặt cái máy mới tại Chợ-quán được làm cho vừa lòng bà-tánh. Trong lúc ấy chư-tôn cũng còn nhớ có nhiều nhà khi có đèn khi không, để vậy mà tới tháng thì sở đèn cứ đòi tiền đủ tháng. Nếu ai không chịu trả thì sở đèn lại ra lịnh cắt dây đèn. Vì ai cũng muốn trong nhà có đèn-điện được cho sáng và cho tùy-tiện, nên phải ép mình tuy không thấp đèn trọn tháng mà phải trả trọn tháng. Còn một nỗi, lúc ấy bạc xuống giá, theo phép theo tờ giao-kèo cần người mướn đèn với sở đèn thì trả bằng tiền quan. Tôi đã nói vì bạc xuống giá nên rốt lại sở đèn không chịu tính tiền quan theo giá bạc bằng ngày, là vì nếu tính như thế, thì giả sử như tiền quan mình thiếu có 10 quan thì không đầy một đồng bạc là vì đồng bạc lúc ấy tới 14, 15 quan. Tôi nhớ mà-mai như thế đó. Thấy vậy sở đèn lại kêu nài xin định giá bạc là 5 quan, nên chư-tôn nghĩ coi sở ấy hiếp ta là đường nào ? Các bào Langsa tức ấy cũng có kích bác việc ấy lắm, nhưng chẳng biết tại sao mà Thành-phố, rốt cuộc cũng tính êm để cho sở đèn-điện vẻ phần hơn.

Ấy là tôi kể sơ những việc thiệt-hại của mình về sở đèn, mà rồi ra sở đèn biết, kêu nài nên lợi vô thì, có chớ lại không có chút nào.

Còn như đồng-bang ta là kẻ mướn đèn, nếu có bị sở đèn làm thiệt-hại thì-đành ôm mụng mà chịu, không thôi cứ thở dài một cái rồi, chớ không cùng ai mà than thở.

Như hôm rày đây đã biết mấy phen rồi bỗng không đèn tắt làm cho đâu đây tối-đen, tối như vậy có 5 10 phút nhiều khi tới 15 phút, đã vậy mà luôi-đụi tại sao hoài. Có khi trong một đêm mà đèn tắt như thế, năm sáu lần vậy, xin ai nấy nghĩ coi lỗi tại ai ? Há không phải lỗi tại sở đèn hay sao ? Nếu nói lỗi tại sở đèn thì sao đồng-bang ta lại không phép kêu nài. Báo *Courrier Saigonnais* và *Impartial* đã có nói vẽ văn-đề nầy rồi.

Vẫn lúc nọ sở đèn-điện có hứa sẽ đặt máy tốt hầu đừng cho hư, thế mà sao sở đèn không thêm giữ lời ?? Chớ phải chi máy thiệt tốt thì có đâu một lát hư, một lát hư, trong một đêm hư 4, 5 lần. Vả chớ chỉ sở đèn điện sửm thêm vài cái máy phụ, cũng như xe-hơi người ta đi đường xa, thường hay đem phòng-hờ theo một cái bánh xe dư cũng là một cái vỏ dư. Đặng chi ? Đặng lúc nào có rủi-ro bánh xe kia nổ thì sẵn có bánh xe nọ rập vô, thế cũng như sở đèn chớ chi sửm thêm một vài cái máy phụ, hễm-ý nọ hư, đèn vừa tắt, thì liền cho máy kia chạy. Trong lúc cho cái máy dư chạy, thì người ta có giờ sửa máy kia, và lại không làm thiệt hại cho những người mướn đèn.

Theo ý sở đèn điện nghĩ là đèn tắt như thế không hại cho ai hết sao ? [illegible] tưởng cũng ít ai rõ thấu mà chi vậy. Tôi cũng có nói lên Ng hào-Vĩnh mà tôi biết lên và nghe người đàng anh kể chuyện đó, nhờ hai triều mà xẩy hết mọi đều hoạn họa, lẽ gì vì ăn ấy, Người hào-Vĩnh phải tận kỳ trung cùng Chánh phủ Langsa và Đức-hoàng-thượng Việt-Nam mà tỏ tình bào đáp mới phải. Cái nầy không; Người hào Vĩnh đặng thong-dong rồi lại trở mà nói phạm thượng, dám chiếc tới Đức Khải-Định là Hoàng-đế nước Việt-Nam, là một đấng chí tôn trong nước, còn ai biết mình là dòng-giống Annam, máu mủ Annam, mà không lấy lòng trung-hậu mà tôn-kính Ngài.

Vậy mà Người hào-Vĩnh nầy dám bắt Đức Khải-Định sao khi ngự giá đến Hànội, viếng các học đường điền thuyết cho học-trò nghe, không dùng tiếng Annam là tiếng cội rễ của nền quốc-văn, lại đi dùng tính những chữ Hán mà phân, cho phải có Ngự-tiền Thống-sự mất công đăng giải. Mà phải chi Người hào-Vĩnh muốn nói, dùng những câm ngôn mĩ từ mà nói cho khỏi ra ngoài vòng cang-thường luân lý, thì cũng chẳng trách chi; cái nầy Người hào-Vĩnh nói xin càng, kẻ chẳng biết bao lời phạm thượng. Thử nghĩ như một đấng Chí-tôn như Đức Khải-Định, mà Người hào-Vĩnh còn không kiên vi thay, huống chi là những ai ở đấy ? Người hào-Vĩnh trách sao Hoàng thượng không dùng quốc-ngữ mà phân để làm gương, lại đi dùng chữ Nho (chữ Hán) Người hào-Vĩnh quên xét rằng tiếng Annam là quốc-ngữ đã bỉ chữ Hán xen lẫn trái mấy ngàn năm ; rất đối xứ Nam-kỳ đã bỏ dạy chữ Nho, không trường, không thi, không lợi dụng đã bao nhiêu năm rồi, mà người Nam-kỳ tiếng nói có tránh khỏi chữ Hán chưa, huống chi Trung-bắc lưỡng kỳ chữ Nho còn đang lợi dụng, còn dạy, còn học mà bảo đừng dùng sao đặng. Mà đâu cho Trung-bắc có bỏ chữ Nho như Nam-kỳ vậy nữa, cũng khó mà bỏ chữ Hán, vì chữ Hán đã xen lẫn vào quốc-ngữ lâu rồi, gốc rễ chắc chắn, khó mà chặt đức bứt rời. Tôi tưởng : « Bao giờ trong ba kỳ nầy không còn có dân Minh-hương thì quốc ngữ mới là thoát khỏi chữ Hán lẫn lộn. » — Mà chữ Hán đã làm hay sao ? Dầu là đã đi nữa, biết đặng mà dùng cũng không phải là không có lợi thủ. không phải là vô ích, vì có câu :

« Không có quyển sách đỡ nào mà « không có chỗ hay, chỗ dùng. » Dầu là chữ Mọi-chớ Mèn gì cũng vậy. Nếu tôi viết mà tôi không cho chữ Nho, cũ Hán, xen lẫn vô nhiều, là tại tôi đối chữ Nho ; sợ dùng sai câu, sai nghĩa, mà ra kỳ cụt : chớ như tôi mà học Nho đặng thông, thì tôi cũng cầu mà mượn lấy để trao đổi câu văn, lời nói của tôi cho ra thanh nhã vậy chớ.

Tôm lại trong đời không có thứ chữ nào mà không nên dùng, hoặc dùng không đặng ích và không đặng thủ. Nếu dùng chữ mà không đặng ích, đặng thủ, là tại nơi mình không biết dùng mà thôi chớ Ấy vậy, chẳng thứ chữ nào là không nên dùng, hoặc dùng không ích và không thủ, chỉnh e có một đều mình không biết [illegible] được một chút. Lựa là phải phân đối ông từng câu từng đoạn làm gì cho phiền, tưởng thế cũng là thừa vậy. Cứ in ông ra cho thiên-hạ biết, từ lá phân đối ông rồi.

Vậy Bổn-báo cứ y nguyên văn của ông mà đăng, xin các bạn đọc báo «sửa soạn mũi mà ngửi mùi thơm tho» (đó là lời của ông) của cái nắn lỉ-kỳ ấy. Hoặc cái mùi thơm ấy có nồng quá, hắc quá, các ngài không quen ngửi, xin cũng cố nhẫn-nhục mà đừng trách Bổn-báo quá khoan dung.

Duy có phần dưới cái thơ của ông bản sự đặt bài làm Tự-Điển tiếng Annam, thì lời bàn ấy cũng nên chú ý xét kỹ, xin để lần sau bổn-báo sẽ bàn tường. Lần nầy hãng để các ngài thư thả mà thưởng cái bài **đại nghị luận, đại văn-chương** sau nầy !

Ph. Q.

* *

Nội bài trên đây đều là lời bình phẩm của ông Phạm-Quỳnh tiến dẫn bài đại nghị-luận của ông Nguyễn-hảo-Vĩnh (coi sự trích đăng) xem đấy thì đủ biết trong bài luận của ông Nguyễn-hảo-Vĩnh kích bát nhà báo Nam-Phong nặng nhẹ thế nào rồi, tưởng chẳng đợi xem mới biết. Ngài vì những khoản ông Nguyễn-hảo-Vĩnh xúc phạm đến **Đức Khải-Định là Việt Nam Hoàng-Đế** *cũng đều nhất trong bài luận ấy tất cả. Muốn cho bạn đọc báo rõ thấu lời phạm thượng của ông Nguyễn-hảo-Vĩnh ra sao, cực chẳng đã phải lục đăng lại hết. Tuy vậy mà bài luận của ông đã lâm-trích hết ở không chế đi ; vậy tôi xin trích mấy khoản phạm-thượng ấy ra thôi : tưởng cũng đủ làm tang chứng.*

Theo mấy lời bàn của ông Ph Q. trên kia — nặng nhẹ tôi không bàn tới nói mấy bài phẩm đối sẽ lục đăng tiếp sau nữa, mà chẳng thấy ông Nguyễn-hảo-Vĩnh trở tài oanh-liệt, thì đã thấy tài-trí của ông ra sao. Vậy mà cái mùi «sửa tham-tho cũng đã mượn ngọn gió Nam đưa ra đấu. Bắc là từ bao giờ rồi mà !

Tới đây tôi xin để thêm một lời bàn, Mấy lời ông Ph. Q. trên đây nói bài ông Nguyễn-hảo-Vĩnh và các bài phẩm đối ông Vĩnh đăng trong Nam-Phong sẽ trích đăng tiếp, chẳng biết Thế-Tôn Hoàng-đế Hốt-tất-Liệt có đọc không, và chẳng biết Hốt-tất-Liệt có đồng một ý với ông Ph. Q. mà diệt bài của ông Vĩnh như cách hiệp ý mà nhiệt thượng-lưu và trung-lưu Nam-kỳ phản nhiều là đỗ ngu-ngốc đó vậy không ? Có hiệp ý ông nay không Thế-Tôn Hoàng-đế Hốt-tất-Liệt ?!!! Hay là tại mấy lời bình-phẩm của ông Ph. Q. với mấy bài phẩm đối đó làm cho Hốt-tất-Liệt bất bình mà bấy giờ phải trở hiệp ý với ông Ph. Q. mà mạ nhục thượng-lưu trung-lưu Nam-kỳ cho vui lòng ấy ? Phải vậy không Thế-Tôn Hoàng-đế ?

Số báo mai 20/10 sẽ trích đăng bài ông Nguyễn-hảo-Vĩnh xúc phạm Long-nhan Đức Hoàng Đế Khải-Định.

Lê-hoàng-Mưu.

SAO CHO KHÔNG HỔ PHẬN

làm người ?

Ở đời phải cư xử thế nào cho không hổ phận làm người, thiệt cũng khó đó chớ ! Khiến người vì mà tình, mà sắc, mà danh, mà lợi, mà quên đến phận làm người, hoặc thừa lúc anh em tai cầy, g'ao phần trách-nhậm lớn cho mình, gởi việc gia-tình cho mình xem sóc, mình lại quên mình là người, đánh phản vợ kẻ chồng, làm c'o bại hoại nhơn luân, ngán nỗi ai đó ở danh, tu mà-kiếp mới chuốc nỗi cái tội ác đầy đầy ?

Mà không kể làm được những việc vô tâm ấy, ít hoặc giờ mà ai biết ta tâm tu tánh đó, ít biết ta nên tôi mình đâu.

Phải cho đáo tính mà gặp người đường ấy mà có chút đính quyền thế, thì than ôi khốn thay, kẻ sao c'o hết những sự ác cao cho những người vì bị tánh-tình kỉ-đồ khắc kỷ, mà phải điều cuồng, phải tan gia bại sản.

Lại không ít gì, thời thường sanh người đường ấy thường có tánh hồ-mi và thủ phụng cho đã vào lòn ra cuối, ngồ có câu hàn, cây thế ỷ quyền, đặng có hà-hiếp đến tánh.

Người như thế thì sanh con ra bực nào, cũng mới bực chẳng biết nhơn-lân, không biết tôn-ti thường-hạ, chớ nó khác chi đâu ; cây đặng ít thấy sanh trái ngọt !

Muốn cho vẹn phận làm người thiệt cũng khó đó chớ, song ở sao cho không hổ phận làm người mới xinh cho chớ.

CÀNG-KHƯƠNG-DUYÊN.

Đôi lời cảm tạ

Tôi là kẻ thủ quê, lẽ đâm đâu chen vào thưa bẩm Vũ lại thấy gương quỡ trách ông xã Lê-kim-Sang thì tôi phải xét phận tôi mọi đàng, cũng là bổn xẻ-trường dám có đâu ra bẩm thưa cho mang lỗi.

Song tôi cầm đội ơn ngài, có nhiệt tâm đi quản ái chúng, chẳng nệ mệt lỏi, kẻ ca những đều ích quốc lợi dân cho nhà Hồng-lạc đề mấy năm trường, chánh-phủ cũng có nhớ 5, 3 đều, nên ngày nay con em mới đặng nhường mất ngó trời xanh, cuộc văn-minh rửa tuần khai-hóa.

Nay tôi thấy tờ L. T. T. V. số 1552 ngày 4 octobre ngài luận về mục chẳng lo xa ắt có buồn gần, ước sao cho chánh-phủ lập trường ký-nghệ.

Và ngài ân-hành lời của Monsieur Thi-trai tiên-sanh luận nên thượng trí. Tôi coi qua, rồi xem lại, rất đỗ mấy lần mà những cón mơ-mơ tưởng-tưởng lâm cho cả tâm-thần nào cân của lời vui mừng đội ơn cái bài luận, rất phải, rất nhằm, rất đúng, rất hợp thời kỳ, chẳng còn chi hơn nữa.

Tôi là kẻ ngu-phu sẳng-gỉ mặc lòng, tuy lỗ tai điếc, mà nghe đặng lời ích quốc lợi dân, mà nghe đặng lời tai C-ánh phải, và Chánh-phủ nhận lời cho mau kết quả, lập thanh trường ký-nghệ công thương ở các tỉnh giúp con dân lên đường ký-nghệ, cho khỏi hổ hang cùng người ngoại quốc, mới rõ ràng danh mẫu quốc là thầy ta dạy học trò ngày nay đã đẹp mặt. Chẳng khác chi dân Nam-kỳ đã bị nẵng lâu, nay gặp đám mưa dầu mặc lính mát mẻ.

Tôi mông lòng ước ao chớ chi đặng chư qui-vị bình bút, chư qui-quân báo-chương trong Nam-kỳ, đồng-thinh tương-ứng thay mặt cho nhơn quần, cây thân bút của mấy ngài, cầu khẩn thế nào, cho Chánh-phủ để ý nhậm lời (tôi xin vô lễ) đám chắc rằng : Cả xứ Nam-kỳ đều vỗ tay gồi nhuần ơn đức.

Nếu có một ngày nào kết quả việc nầy, dân Nam-kỳ rất nên hạnh phước.

Thưa ngài, tôi là kẻ nhỏ nhen ngu lỗ, thủ thế tập lời nói u-ơ, có lỗi quấy đều chi, mong ơn chư-vị rộng tình dung thứ.

Nguyễn-trinh-TƯỜNG dit BẢY
Xã-trưởng
Làng Mỹ-chánh — Cu'aogieng
Longxuyên.

HỘI THI CHỮ NHO

Hội thi chữ nho định ngày 5 Novembre sẽ mở tại trường Chasse-ou-Lasbet. Ai muốn ứn-ứng thì hãy gởi đơn đến tr Bureau (Se Section) định tới ngày 2 Novembre là mãn kỳ.

MĂNG ÔNG HỘI TRƯỞNG

Chuyến tàu Porthos nước Pháp quốc mới qua có ông hội trưởng Nam-kỳ báo-chương hội De Lachevrotière qua ở sang.

Ngài về bên lề quốc mấy tháng, nay trở lại sẽ thêm kiến-văn tri-đẩm nhiều những sự kiến-thức thêm. Bổn quán đồng nhơn kính lời chào ngài.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HÃY COI CHỪNG
Thuốc
Giá mạo theo kiểu
CỜ NÀY

CIGARETTES
NATIONALES
Hãy hút thuốc cây cờ Tam Sắc đã ngon và không khô cổ
Bởi Cie de Commerce et de Navigation d'Extrême-Orient
(ALLATINI) Saigon làm Đại-lý

PHẢI COI CHỪNG KỸ
KIỂU CỜ
TAM SẮC

VÔ TUYẾN-ĐIỆN

Paris, ngày 15 October 1923.

Giờ làm việc

Thành Bel-binh: Dự-thảo xin đổi ngày làm việc tám giờ có cho phép ngoại trừ những hàng người đã định.

Loạn

Cuộc nào đông tranh Dusseldorf bớt lửa; bắt được 16 người.

Bordeaux, ngày 16 October 1923.

Điển thuyết

Báo Le Temps nói rằng hai điển thuyết của đức Giám-quốc đọc hôm chúa nhựt ở thành Evreux là tỏ chương trình chánh sách của ngài. Đức Giám-quốc đang quyền làm chủ là trong nước mà nhơn danh quốc tự cùng dân. Trong hai điển thuyết, ông Millerand vẫn là người có thể tự, cho nên ông không quên vẫn-đề nào hiệu thời tất cả. Ông lo ý ông ra nơi mối vẫn-đề như là: Nhờ giác mà làm cho lý trưởng quốc đến hiệp; nhờ có 10a binh chư quốc mới hiệp lực cùng nhau; tình hình các miền gần thoát phải đúng tiếu của Pháp-quốc chớ không đúng tiếu của A-lo-ma-ne bởi thương mà tu bổ; giao hiệp lại cùng tên Thánh; thi hành luật về bội hàm trả a hội về đạo thời được miễn, vân vân.

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Vụ vụ đánh lộn

Hôm 7 tháng Sep:embre có 2 tên thợ đánh một tên nọ Vương Văng Bop Permé rồi trốn mất. Đến nay mới bắt được một tên tại Mytho.

Du-côn quen thói

Tên Ng-v-Lý đã có tiền án 5 cái rồi mới đây chàng ta đang ăn cắp cái đồi ông điều ở tiệm lại-sơn nên bị bắt.

Nghe nói tên chệt rượt thec lấy đao đâm tên Lý.

Của ai?

Có người được một cái bồm xe-lơ-ri tại Place Maréchal Foch nên hiện giờ để tại bót quận thứ ba.

Cả người được một cái sắn chìa-khóa tại đường Catinat nên đem giao tại bót quận thứ nhứt.

Bỏ quên trên xe

Lâm-bị-Chol bán vải ở Tayninh có khai rằng bỏ quên trên xe-lửa, không biết nó mất cái hoa-li đã trong đó có đựng hàng hóa tính ra có 36 $ 90.

Vô vụ ăn cắp

Vô vụ ông L.... trang sư thưa, thì rõ ràng có một tên nọ vào đang thèm hiếm thì lấy lúc quan trang sư đến đó bắt nên nó biết ý mới ra tay đó.

Trung-Bắc

Ghe bị đâm

Tamquan. — Bữa 21 tháng tám ta có một chiếc ghe chở 500 tạ hành đâu (tourteaux d'arachides) với 56 tạ dầy đưa ở Tamquan về cửa Tourane; ghe ra cửa đêm 19, chạy được một khúc đường thì bị sóng và gió bắt thôi mạnh như bão nên chạy lên không được phải ghé vô cửa Sahuynh, khi vô cửa đã mi tạch, thình vô bãi, phân thì gió, phân thì sóng, xô trở không kịp nên ghe phải bị chìm.

Thêm thay trong cơn khốn khổ nầy! Tiếng kêu trời la cầu lôa với tiếng sóng to gió lớn ác nghiệt kia thì làm cho thấu tai trời. Các ghe mình bằng ở 5 bậc xa thấy cái thảm trang ấy không kể nguy hiểm, đưa nhau chèo ghe ra biển, chèn sóng, lần gió, đã ra tay tế-độ mà cứu lấy kẻ trầm luân! Nhờ có vậy mà 7, 8 người cả lẫn vừa bọn khỏi bị vong mạng mà lại còn tính vốt hàng hóa nữa. Song còn rủi, trời đã tối mà gió sóng lại to thêm, nên vốt không được bao nhiêu cả.

Cửa Sahuynh cũng khó vô ra như cửa Tamquan vậy; cửa để hẹp mà ngoài cửa lại chỗ cạng chỗ sâu nên ghe vô ra cửa phải thuê mình lượt đác đi mới được, mà đây xô đi ghe nầy bị chìm hết là lại anh lái ý sự trương sóng gió mà lại sự lấn tiền nên không thể người ta đặc cho.

Ôi 500 tạ hành đâu giá đến hai ngàn đồng bạc, mất chiếc ghe trông tài 30 tấn gia đến bao ngàn thế mà chỉ rủi ro trong giây phút mà bao nhiêu vốn liếc đã theo luôn gió vô tính mà xuống biển cả!!

Ngay hiểm thay! bước bên ghe thật là buồn tên với trời tâm đã có câu « hành thuyền như kỵ mã » là thế đấy.

Minh-Chương LÊ-TƯỜNG.
Tamquan, Binhdinh.

Giúp các nhà bị nạn động đất ở Nhật-Bản

Hanoi. — Báo Avenir du Tonkin có đăng rằng: có một hội đồng hiệp đang tổ chức để mở một hội đồng lớn lấy tiền giúp các nhà bị nạn động đất ở Nhật-bản. Nhưng cách mở hội thế nào thì chưa rõ. Nghe đâu có bà lớn Toàn-quyền Merlin làm danh đức hội-trưởng và bà lớn Thống-soái Bloudlar làm hội-trưởng cùng các vị đại hiền qui quốc làm hội viên.

Nhật-bản cám ơn

Ngày 15 octobre 1923 quan Đại-sứ Pháp tại Nhật-bản có gởi về quan Toàn-quyền một bức điện-tín cám ơn Đông-pháp về tấm lòng quảng đại đã trợ cứu cho Nhật. Quan Đại-sứ lại nói thêm rằng: ngài cũng quan Docteur Mota's đã được tiếp các quan Thượng-thư bộ Ngoại-giao và bộ Hộ-vụ thì các quan có ký nhật cầm tạ xứ Đông-pháp đã giúp cho những người bị nạn trong lúc nguy nan nầy.

Chết trên xe lửa

Trưa bữa 8 octobre, chuyến xe lửa ở Yên-bái xuống Hanoi có một người bênh khách chết trên toa Người ấy tên là Phạm văn-Cư, 43 tuổi, quan làng La-dương (Đông) cùng đi với mấy đứa con trai 8 tuổi, mấy có mất người ở phố làng Lạng là Ng-phú-Nhiêm đem về nuôi tam cho, cốn xác người chết thì đem về nhà để khám nghiệm.

Ăn cắp trên xe lửa

Haiphong. — Mme Hoàng-thị-Lợi trong khi đi xe lửa từ Haiphong lên Haidương, trình rằng bị mất cắp trên xe lửa một cái trắp đựng các đồ nữ trang đáng giá 200 $.

Trường học được 770 nơi. Học trò được 35.000. Người bệnh vào nhà thương 550,000. Người bệnh đến thăm-bệnh và lãnh thuốc được 900,0000.

Ấy là về phần thể xăng và tài lợi của xứ. Trung-kỳ coi như vô sự nghĩa khi can dầm đối với sự trung ái và đồng thời xử nầy có đến mốt nữa phần 25 người ở cả Đông-pháp đã đi ứng mộ tòng chinh và chiến thứ, còn về thợ thuyền cũng chiến được số nhiều. Bởi vậy mà trong cuộc chiến tranh vừa rồi đây tại Pháp thì về phần người Trung kỳ có đến 400 cái chiến-thế hội 1 nh.

Xem như thế thì đã biết sự phá cương của xứ Trung-kỳ nhờ có Chánh-phủ Bảo-hộ đắc dân cho thời cảng ngay cũng thấy tiếng bộ hơn nữa mà sự trông mong đó sẽ thấy đó chứ. Vì rằng hiện nay đường xa hỏa Đông-pháp ra Vinh sắp xong. Cuộc đến thăm chấp điểm cũng đã gần khắp, hai điều ấy đã thấy cái tiến trình cường phú của xứ nầy Mong lắm thay.

Tập thể-thao

Bỏ rày các trường học ở Huế đều có tập thể-thao, mỗi tuần lễ tập hai lần ngày thứ ư và thứ năm.

Sự tập luyện ấy đó những thầy cai thầy đội ở các đồn binh tập Khô-xanh đến dạy.

Phép dạy thể-thao nầy rất kỳ và có đáng niên thiệp hơn trước, nhưng nghe đâu có một sự bất tiện cho học trò là những đám đi viếng đó dạy thể-thao là những nơi có rất um tùm lắm loài độc bản, công nhiều thứ như là mãnh sanh và gai gốc lắm ở trong có không ai biết, nên có lắm khi thầy bị bắc nhơn bắc quy thì trở phải những vật dơ bẩn hoặc nhơn sắc sắc vào mình; có lắm trò vì thế mà phải ngứa ngón sinh ra ghẻ chốc hoặc phải xẻ rách da thịt.

Sự bất tiện ấy thật là nên quan tâm nếu những đám đất dùng để dạy thể-thao mà được quét dọn sạch sẽ và rắc đạn cầm trắp chớ cho những ngưu bò, vào ăn cỏ và chớ cho ai phóng về vào đó, giữ cho thường được sạch sẽ thời mới là hoàn toàn sự sanh cho học trò. — Điều ấy trông nơi lưu tâm lắm vậy.

Hoàng-hải tân-văn

Tin Âu MỸ

Dợ I-ta-li giảm

Theo lời các báo nói thì sự của nước I-ta-li giảm xuống rất nhiều, đến ngày 30 Juin thì đã 35.590.000.000 nay giảm xuống 35.930.000.000 thì thì nước I-ta-li trả được rồi 6600.00000 lires

Một chiếc tầu gây hai

Chiếc tầu Douglas chạy đi Cô-lô-Man bị đắc tầu Artemise ở Singapour chạy lại đụng nhằm, cây hai.

Bạn bè cứu khỏi chết.

Con nít nhỏ mà gan lại lớn

Có một đứa nhỏ tên là Henri Hubert bị cha mẹ nó rầy oan-ức sao đó, nó bèn chạy vào một cái phòng sấp than lại rồi đổ dầu cố ý đốt mình cho chết.

Đến chừng cha mẹ thấy nó đi đâu vắn mà cứu ra thì thấy đứa nhỏ đã hết linh nhơn sự, nên chớ đến nhà thương.

Bạo phát bạo tàn

Ở Stassicou có một tên Polimann là quản đi khi A-lo-man xin đánh chiến tại nó hãy ra một hiệu x-ra (cirage) để đánh giày cũ ra mới. Cũ ấy bao lâu cuộc bán buôn của nó thạnh phát, nên lần lần lập hãng xe-hơi, kế đó lại lập nhà ngân-hàng. Cũng đó dầu đuôi tình lại không được mấy lâu, nay nghe nói thì I tên Poil, mang đã trốn đi để nợ lại 300 mạn quan.

Vì tình làm hệt

Ở tại thành Sâvicle (nước E-hanh) có một tên Andrés vì muốn cô Barbara là một tay sắc Nước hương Trời nhưng mà muốn không được nên ngày nọ nó đánh cô nọ. Đâm rồi nó lại lấy 5.000 pesetas để bên thây cô Barbara và lại biên mấy chữ cùng khai rằng nó là tên sát nhơn, nên bây giờ nó đi tự-tử.

(Mai tiếp)

QUẢNG CÁO

Công ai mong lập nhà máy xay lúa

Xưởng (atelier) Kwong Yuen Long (thuộc của hãng Union Industrielle et Commerciale, ở đường Chaignon môn bài 41) là một cái xưởng thông thạo và có ý tưởng việc rập máy cho nhà máy.

Năm 1923 xưởng Kwong Yuen Long có đựng một cái nhà máy cho tài hiệu là Tong-Song xay 200 tấn trong 24 giờ.

Những máy, ấy đã xay rất tốt và cái xay gạo hãng của xưởng Kwong Yuen Long làm.

Trong năm 1923 cuộc đựng nhà máy nầy hoàn toàn. Ít đồng máy mác các việc đến đó, ai muốn cho máy hiệu Tong-Song xay 200 tấn gạo trắng, gạo số 1.

Bởi có cái lẽ làm hãng đang cuộc đựng nhà máy cho xưởng Kwong Yuen Long làm, nay gạo ra tốt, nên tôi có thường tên Tong-Sông là cái xay (moulinage) mạnh nhơn xưởng Kwong Yuen Long là, nên cũng đáng tin cậy.

Trường hợp được 770 nơi. Học trò được 35.000. Người bệnh vào nhà thương 550,000. Người bệnh đến thăm-bệnh và lãnh thuốc được 900,0000.

Ấy là về phần thể xăng và tài lợi của xứ. Trung-kỳ coi như vô sự nghĩa khi can dầm đối với sự trung ái và đồng thời xử nầy có đến mốt nữa phần 25 người ở cả Đông-pháp đã đi ứng mộ tòng chinh và chiến thứ, còn về thợ thuyền cũng chiến được số nhiều. Bởi vậy mà trong cuộc chiến tranh vừa rồi đây tại Pháp thì về phần người Trung kỳ có đến 400 cái chiến-thế hội 1 nh.

Xem như thế thì đã biết sự phá cương của xứ Trung-kỳ nhờ có Chánh-phủ Bảo-hộ đắc dân cho thời cảng ngay cũng thấy tiếng bộ hơn nữa mà sự trông mong đó sẽ thấy đó chứ. Vì rằng hiện nay đường xa hỏa Đông-pháp ra Vinh sắp xong. Cuộc đến thăm chấp điểm cũng đã gần khắp, hai điều ấy đã thấy cái tiến trình cường phú của xứ nầy Mong lắm thay.

Tập thể-thao

Bỏ rày các trường học ở Huế đều có tập thể-thao, mỗi tuần lễ tập hai lần ngày thứ ư và thứ năm.

Sự tập luyện ấy đó những thầy cai thầy đội ở các đồn binh tập Khô-xanh đến dạy.

Phép dạy thể-thao nầy rất kỳ và có đáng niên thiệp hơn trước, nhưng nghe đâu có một sự bất tiện cho học trò là những đám đi viếng đó dạy thể-thao là những nơi có rất um tùm lắm loài độc bản, công nhiều thứ như là mãnh sanh và gai gốc lắm ở trong có không ai biết, nên có lắm khi thầy bị bắc nhơn bắc quy thì trở phải những vật dơ bẩn hoặc nhơn sắc sắc vào mình; có lắm trò vì thế mà phải ngứa ngón sinh ra ghẻ chốc hoặc phải xẻ rách da thịt.

Sự bất tiện ấy thật là nên quan tâm nếu những đám đất dùng để dạy thể-thao mà được quét dọn sạch sẽ và rắc đạn cầm trắp chớ cho những ngưu bò, vào ăn cỏ và chớ cho ai phóng về vào đó, giữ cho thường được sạch sẽ thời mới là hoàn toàn sự sanh cho học trò. — Điều ấy trông nơi lưu tâm lắm vậy.

Maison M. LÝ-ĐỀ à CANTON CHINE

VỆ SANH SANH PHÁT HƯƠNG GIU

(DẦU THƠM XỨC NA XÓC HIỆU LÝ-ĐỀ)

Nàng TRƯƠNG LỆ-HOA là một nàng đẹp xinh có tiếng khen là người có tóc tốt hơn hết.

Tiếm chăng tóc rõ cái lẽ làm cho tóc tốt, tên tìm các giống bông thơm nồng lạnh sau lá, rồi chế ra mà thử dầu thơm để xức cho tóc mọc ra nhiều. Cái mà dầu lại chuận nó làm cho trừ nổ, sạch gàu, lại giữ gìn cho tóc không rung.

Những người nam ít bất luận tóc dài tóc vắng, nếu bị phải bình hayết kém tóc khô, chẳt gỡ hoài mà không hết rồi, nếu dùng đầu « ĐƠN MỤI SANH PHÁT DU » có lẽ hình một cô gái xin đẹp nơi nhân hiệu thì tóc trở nên thơm tho tươi tốt.

Chư tôn, qui bà muốn biết sự qui trọng của đầu nầy, xin hỏe dời gói hoặc viết thơ mà mua dùng thử thì biết.

Giá mỗi ve lớn là... 0$50 ; ve nhỏ... 0$30

Gởi bán tại tiệm NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG *Chợ-lớn và trong các tiệm lục-châu.*

Những người bịnh hậu, hoặc sẩy hậu phải huyết kém, thì tóc thường hay khô hay rụng, làm cho đầu phải nổi; ấy là điều rất quan hệ đến sự đẹp đẽ của con người, không phải vừa gì.

Dầu nầy là dầu của các bà trong đài thường đồng để giữ gìn cho tóc khỏi rụng và lại làm cho tóc thêm tươi nhuận. nên thường mấy bà mấy cô, không nơi nào mà không biết danh hiệu của dầu VỆ SANH SANH PHÁT HƯƠNG DU nầy là một thứ dầu xức tóc đệ nhứt.

Xức dầu nầy chẳng những làm cho tóc không rụng và làm cho tóc được tươi nhuận mà hơi thơm chỉ đi người đường làm cho người ta ngửi được cái mùi thơm tho đó. rất khoái sẵng nữa. Thật một thứ dầu qui hóa vô hàng.

NÊN ĐỂ DÀNH

Tôi muốn mua hết thảy những Cà đăng rồi trong địa phận Đông pháp. Hãy viết thơ cho Monsieur RAOUL MAXIME chez HÔNG-VĂN-ĐANG, Notable à Ômôn

PHOTOGRAPHIE
ARTISTIQUE & INDUSTRIELLE
I-ĐÔNG
Propriétaire
93, Boulevard Chasner. — Saigon

Kính trình qui ông qui bà đặng rõ, cách một năm nay vì mắc lo công việc nhà nên phải vắng mặt nơi tiệm, xin qui ông qui bà niệm tình miễn chấp. Kể từ ngày hôm nay tôi trở lại làm việc bổn phận tôi như mấy nả m trước. Tiệm nầy hãng vừa đặng 17 năm dư công nhờ ơn qui ông qui bà có lòng chiếu cố, tôi hết lòng cám tạ và tôi phải ráng đem hết tài nghệ tôi ra đặng làm cho qui ông qui bà vui lòng và triều mến như khi trước.

Nay kính
I. ĐÔNG, Photographe
Grand chevalier de l'ordre Royal du Cambodge
Ex. Reloncheur des grandes Maisons de Photographie à Saigon

MÁY CẮNG VÀNG

Máy nầy thuở trước tại Saigon bán 220 đồng sau tôi đặt bên tây lại nên tôi bán 180 đồng. lóc nầy bạc đồng cao g á nên tôi tính 160 đồng. mà nên ai ở xa bớt cho 10 đồng đã làm sở hụi chớ chuyện, ai có dùng thì mua lúc nầy kẻo sau bạc xuống giá mua mất (chắc giá 150 đồng cho người ở xa).

BÙI-QUANG-NHƠ
Commerçant-Bentre

TẠI HÀNG CHÁNH

Hiệu là BOY LANDRY ở Saigon, số 17 phòng đu Théâtre (ngang hàng nhà hát lớn) có bán đủ các thứ *rượu lạ (rượu chác thứ thứ ngồng đã thứ thiết tốt)* các thứ *rượu bổ khỏe* và đủ các thứ *nội thực*.

Mới mình hãng ấy làm Đại-lý cho thuốc điếu hiệu *Ô-lô* là một thứ thuốc điếu ai cũng ưa hút vì mùi nó thơm lại không khô cổ.

Xin viết thơ cho hãng mà hỏi giá cả các món hàng hóa, thơ viết hãng chữ Quốc-ngữ đặng thì hãng sẽ hồi lời cho như lúc trước.

Vị nào ở Lục-châu lên Saigon mua đồ xin mời đến hàng xem hàng hóa, hàng rất vui lòng tiếp rước.

Kính cáo

Cùng chư qui khách đặng hay; từ ngày tôi mua đặng tiệm thợ bạc hiệu Lâm-kỳ-Trân ở tại chợ cũ Saigon, cần đầu dây phố chả bán vải số nhà 92, thì tôi sửa hiệu lại là « Lâm-đại-Thạnh » và sắp đặt sửa sang trong tiệm lại, rước những thợ thật xảo thủ mà làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời, mỗi mỗi đều cải cựu hoá tân, đã xinh đẹp mà lại chắn chắn, và có bán đủ thứ đồ trang sức lềm sắn bằng và mười, vàng tây hay là đồng thà đủ kiểu thật khéo; có bán đủthứ hột thủy xoàng, xây lóng, saphir đề nhận hoa tai, cà rá rất đẹp, cũng là đồng hồ lớn, nhỏ, đồng-hồ trái quit bằng vàng, bạc cùng nickel, đủ hiệu và đủ thứ máy chẳng luận vật chi đều có lập toa bảo nhận, chẳng hề dám gia dối mà gạt kẻ mua bao giờ.

Xin chư tôn thừa nhận đến viếng và chiếu cố tiệm tôi một phen thì biết cách tôi buôn bán thành thật thế nào; tôi sẽ hết lòng cám tạ.

LỜI RAO

Loài MUỖI là một thứ độc trùng, nó hay làm cho người ta hư tổn hayết mạch. Lúc trước nước Hoè-kỳ đào kênh Panama, bởi mấy trăm muôn đân phu, bị chết tại nơi miền-ca con MUỖI, tâm cho công việc bế trễ. người chủ hãng phải sửa binh, sau lại có quan Bác-sĩ y-khoa tới để tìm ra, mới biết là bịnh rết xử để chẳng phải tại nơi nước độc, tại nơi mốt con MUỖI, mà sanh ra. mới kiếm đặng mỏi thứ trừ MUỖI, nên chỉ kênh Panama hành công hiệu, tôi cũng thấy rõ biết chắc n ư vậy, nên mới chế ra một thứ NHÀN TRỪ MUỖI có nhãn hiệu là con CÁ THÀ THÀ TÀU bắt cần là thứ MUỖI, và thứ MỐNG HONG nghe mùi nhau thì trốn đi mất thiệt có ích cho đời nhiều lắm. xin hãy mua dùng thử coi, mới biết hiệu nghiệm, lực tinh rác tiện đều có sẵn bán.

QUẢNG-ĐÔNG-HUNG.
N° 301, Rue des Marins CHOLON.

捕蚊滅利昌廣東西
DƯƠNG-DIỆN
Marchand de Meubles
Rue Catinat 109-111-113 — SAIGON

Tiệm tôi có trữ, bán giường đồng, giường sắt, nhỏ lớn đủ kiểu, sơn Mâu xanh, trắng, đen, giá từ 25 đồng tới 200 đồng bạc có sommier bằng thép và ruột gà, cái khuôn của sommier cũng bằng thép nữa.

Có thứ *giường bằng đồng bạch kiểu mới ở bên Huế-kỳ gởi lại*, Saigon chưa ai bán kiểu đó, có sommier và khuôn cũng bằng thép cả và có ruột gà, coi lịch sự lắm.

Có một mình tiệm tôi bán giường ấy mà thôi.

Vậy xin qui ông, qui bà đến xem cho biết *kiểu giường kiểm thời ở bên Huế kỳ, bán từ 600 đồng tới 1.200 đồng bạc.*

Có bàn, ghế, tủ kiến, đá cẩm thạch và các thứ ghế hiệu « Thonet » như ghế xích đu (berceuse) v. v. lại có tủ, bàn, ghế, đánh vernis tampon.

DƯƠNG DIỆN.

TẠI NHÀ HỘI NHẠT
PHILHARMONIQUE
Ngày thứ sáu và thứ bảy 9 giờ tối — Chiều chúa nhựt 5 giờ

HÃY ĐẾN XEM — HÃY ĐẾN XEM
ERUCH VÀ EDNA

Là bọn hát thuật có danh tiếng
THUẬT NHIỀU KIỂU LẠ HAY LẮM
Xin mua giấy trước nơi nhà hàng:
Saigon Palace Hôtel

GIÁ CHỖ NGỒI
Từ 2$50 — 2$00 — 1$50 và 1$00
Con rít được trả tiền phân nửa, buổi hát chiều Chúa nhựt

ATOPHAN-CRUET
THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị uinh hảo không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 gr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỊNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trừ tại: 6, Rue de Pavée-le-Roi, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÂM
Và bán tại: Saigon, L. SARREAU, *Pharmacie Normale*, và các hiệu bào chế khác.

HÃY HÚT THUỐC **CÀ LỐP** CỐ TRỪ BẨN TẠI HẦNG **DENIS FRÈRES** *Saigon làm Đại-lý*

水汽氏臣風港香理代生衛普

Cáo bạch

PHÒ VỆ-SANH *ở đường Boulevard Charner, 29 Saigon.*

Kính cùng qui-ông qui-thầy rõ tiệm tôi có bán các thứ *Limonade, Soda* của hãng thuốc HUẮC-THÂN-THI (WATSON) Hongkong mấy thứ nước nầy ở bên Trung-huê, Hong-kong, Singapore danh tiếng độ nhứt vì hãng thuốc HUẮC-THÂN-THI bào chế kỹ lưỡng và có quan thầy thuốc Ang-lê thí nghiệm ban khen thiên hạ đều hay uống nó vì rất có ích trong mình. Xin qui-khách dùng thử coi thì biết lời tôi không phải xảo ngôn xin qui ông qui bà chiếu cố tôi cảm ơn vô cùng.

Các thứ limonade soda và công dụng kể ra sau đây:

白雪 (ice cream) là *Kola champognemật* và huận trường.
橙花 (orangeade) là *nước cam mật bồ thảo*.... thơm miệng giải khát.
機者 (soda watter) là *nước soda*... tiêu hóa và cầu rượt.
巴茶 (sarsaparilla) là *nước sasl*.... tiêu hoá mạnh ăn.

Các thứ hiệu đó đều có gởi bán cả Lục-châu.

PHÒ-VỆ-SANH Chủ-nhơn
Dương-Xương kính lời.

Đã khai trương hôm đầu tháng nầy

LÒ NHUỘM LỚN KIỂM-THỜI
Đường d'Espagne, số 153-155, (góc đường Filippini)
SAIGON

GIẶC ĐỒ KHÔ
Dùng các chất hóa học làm cho sạch và cho mới mà khỏi những nước
TẨY DẦU MỠ
Làm cho sạch cho có vẩy dầu mỡ
TẨY LÀM LẠP
Làm cho sạch cho dính mực hoặc màu gì khác
NHUỘM ĐỦ 72 MÀU
Bất cứ là g prue gì cũ hàng g-d gl. đồ đơn áng, đồn ba chăng ban

XƯỞNG NHUỘM **DỤNG ĐIỆN LỰC**

CÁCH LÀM ĐỒ RẤP MÀ LẠI KỸ
Vì cuộc, theo các phương thế *Kỹ thời*
CHUYỆN NHỨT VỀ ĐỒ BẰNG SỈ THÀNH
GIÁ THẬT RẺ

XƯỞNG NHUỘM **DỤNG HƠI NƯỚC**

AMATEUR'S LES FILMS « ESSAYER C'EST LES ADOPTES »
"PLAVIC"
"TROPICAL"
Avec les Emulsions. *Des Gds Etablissements* LUMIÈRE & JOUGLA
LES MEILLEURES
30% Meilleur Marché que les films étrangers
L. CRESPIN — Seul agent pour l'Indochine et Cambodge
136, Rue Catinat. Saigon

TRƯỜNG HỌC TƯ HUỲNH-VĂN-CHỢ

Ông **Huỳnh-văn-Nhung** dit Chợ, cựu giáo sư trường Collège de Mytho, có bằng cấp Brevet Supérieur và Certificat pédagogique bên Pháp-quốc, mới lập trường tư tại Chợ-lớn, đường Mỹ-tho, gần đồn Cây-Mai.

Trường có bốn lớp: LỚP BA, LỚP NHỨT, LỚP NHỨT và một lớp 1re ANNÉE.

Giá tiền học nhứt định như dưới đây:

LỚP BA	*ở trong mỗi tháng là:*	15$00
	ở ngoài mỗi tháng là:	4 00
LỚP NHỨT	*ở trong mỗi tháng là:*	16$00
	ở ngoài mỗi tháng là:	5 00
LỚP NHỨT	*ở trong mỗi tháng là:*	18$00
	ở ngoài mỗi tháng là:	7 00
1re ANNÉE	*ở trong mỗi tháng là:*	19$00
	ở ngoài mỗi tháng là:	8 00

Tiền học phải đóng trước hết tháng.

Ngày 15 Septembre 1923 sẽ khai trường.

Sách vở giấy mực vì phần học trò mua. Mỗi trò phải sắm chiếu, mền, gối, màng vì may hai bộ đồ Langsa bằng bố trắng và đồ đồng đăng bán khi đi đạo.

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngô công Hật-qui

Đã lâm phen, Bổn-báo cũ truyền ngôn rằng vì người Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng đã cho lãi qui bình luận cho thêu thùng ý muốn. Nhưng bởi, cũng đã lâm phen, Bổn-báo gặp nhiều có cái bằng thật rằng tên ký dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thật của người viết bài ký; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà đề dại vào. Ấy là một điều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu đa-đoan chăng bổ. Nếu việc nầy, mình đem đương cảm viết chép ra đề gương giáo tích, có sao lại sợ mà nặc danh? Để cho phải bị khiếp nhược chăng?

Vì cái tật khiếp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo tỏ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại cón những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo đề trọn nơi phần người ký tên đó chịu lấy những điều cang hệ gì xảy đến; Bổn-báo không sang-đu. L. T. T. V

Điếc biết nghe, đất học nói

Ở ấn nơi miền thanh-lịch, bĩ-phu rất được yêu lớn-ý, đối thì vần cơm nhà đói bữa xoi no, no rồi lại ruộng vườn kia thảnh thơ đi đạo. Bĩ-phu cũng được riêng vui cho cái phận con người của bĩ phu trong mấy mươi thu nơi trần thế, ý chẳng muốn cùng ai tính thiệt so hơn; vì cạn nghĩ, đứng con người trên cõi tạm nầy, thiếu chi bực tài ba lỗi-lạc, học thức huấn tăng, mấy bực ấy đây rồi sẽ phò trương đều mới ấy lẽ, chi bây nên chánh đường hay cho con dòng Hồng-lạn ta họ đời thọ đôi. Thật như trí tưởng của bĩ-phu. nên nay ông thì bày xướng nầy, lập nhà buôn nọ; ông lại xuất bản tờ báo rầy, viết tờ nhựt-trình kia, dồng hề kêu rủ quốc-dân ta đua chen giành giựt mối lợi nhà cùng khách ngoại bang. lại ra công dắc điều đoàn thiếu học, dẫn dân trồi bước văn-minh trong con đường tấn-bộ.

Nghĩ thầm nghĩ bĩ-phu dám tưởng cho rằng bực con người ấy, cũng nên là bực thượng-lưu trong xã-hội, lẽ cũng như thầy của mọt bọn trẻ thơ, phải làm làm sao cho có công phu, lại chứa đầm ám đức, cho bọn học-trò kia vui lòng mang nghe lời dạy bảo, hầu ngày sau có được trở nên người có ích-cách có giá-trị trong nước nầy. Chỉ như bĩ-phu đây, tài sơ trí siểng đã dành quanh quẩn theo lối ruộng vườn, song tay cái chí nhiệt thành của bĩ-phu chưa thoát khỏi chốn thôn quê, mà rọi ánh nơi phiền-ba đô-hội thì mặc dầu, chớ xét cuộc hành tàn của tấm thân vận động của bĩ-phu, thì cũng có ích được cho một đám dân quê nơi miền thanh-lịnh. Vậy thì bĩ-phu đây cũng được sánh như một cội cây con trong đám cây nơi hòn núi. (Sao rằng vẻ ích cho đời?)

Ngoài bĩ phu ra, tưởng trong lục-châu cũng cón biết bao nhiêu người đồng-loại và đồng chí với bĩ phu, tuy tài chưa thoát lúc mà đã có chí định tâm chí nhiệt thành rùng xã-hội, cũng biết thương đến giống nòi, cho trên các đăng thương-lưu trên kia hoặc bảy xướng mấy buôn hằng kia, v.đ.t tờ báo nầy, xuất bản tờ nhựt-trình nọ mới được vững bền đô-sô giữa chốn phiền-ba đó-hội; chi như nhà Nam ta mà chẳng có bực người « đất biết nói » như bĩ-phu đây, thì có đâu tại Saigon có hơn mấy nhà báo quốc-âm, và mấy mươi hàng người Nam-Việt. Than ôi! Cón dưới bực của bĩ-phu đây, cũng một bàng con người, rủi cho cần phần chẳng được nhiều may mắn, nên phải cam thân làm nô lệ cho người; mà xét ra nếu không hạng người ấy, thì ruộng vườn kia mới cày ai mà khai phá; xứ Nam-kỳ ta có đâu ngày nay mà được nổi danh là xứ lúa gạo, rồi mới mấy ai xưng là mặt báo-gia phú-hộ, hầu cho con xuất dương di lịch-du nơi ngoại quốc đặng có ngày êm cái tài hay và cái khéo lạ mà khoe khoan cùng người tha-bang dị chủng. Ấy vậy cho đến bực hạ-lưu ấy thì cuộc hành tàn của cái thân vận-động của tưởng trừ ông Hồi-tất-Liệt ra cũng chưa mấy ai là con người mà dám gọi bọn ấy là người vô ích. Thiên-địa uẩn hườn, cuộc trời xây đổi thì mặc dầu, chớ có lẽ mấy đăng thượng-lưu ngày nay chịu ngồi mà suy nghĩ, thì các ông cũng gốc là hạ-lưu mà trên, và cái nên ấy gốc cũng nhờ bọn hạ-lưu kia giúp sức, cho nên vì dân ngày nay mà có được cao bay xa chay ở tại lâm trường đoàn thiếu học kia, dì nữa, thì cũng phải dạy biểu làm sao cho hạp thời thế, dầu gặp phải rầy la cũng không lòn lòi răng phạt; chớ có dám buông tiếng thị người, là « điếc hay là cục đất, » xem dường Tạo-hóa sanh loài người dây đề cho bực ấy dạy bừa dạy-đọa vậy. Dĩ buông lơi êm-ái một cách lạ thường như thế mà gặp phải đức hoc-trò trở trên như ông xã Lê-kim-Sing trả lễ. ông lại tiếc vì cơn việt bài ấy cái khí độ của ông chẳng nóng thêm nữa hầu có lỗ lời cho càng thêm hoạnh liệt đặng cho hạp theo cái cách thức tính con người trong cơn mơ màng giấc mộng... Bị phu lấy làm ngạt nhiên cho cái cách khêu khích lòng người mà bước ông phải buông lơ như thế; vì chẳng khác một người dị-nhơn gặp kẻ kia đương nằm mơ màng giấc điệp gần bên miệng giếng, rồi thương mà đạp cho một đạp hầu có thức dậy đi ra cho khỏi chỗ hiểm nghèo; mà than ôi cách khêu cảm như vậy, chẳng làm cho kẻ ấy giựt mình sa luồng xuống giếng thêm thì khi thức giấc lẽ nào kẻ kia lại chẳng tưởng người ơn là thù trò sanh ra một hồi đại chiến, và có lẽ rồi chủ dị nhơn làm ơn kia phải xự mày đi xuối một nước, chẳng còn dám khoe khoang đều ân nghĩa chi nữa. Bĩ-phu rất tiếc vì chẳng đặng biết trong lục-châu chư độc-giả có cái thích lòi nói câu vần ra làm sao, chớ riêng một mình bĩ-phu và hàng bạn đồng chí của bĩ-phu. thì chỉ ưa lòi âm tiếng đặc biệt nơi lòi ông Trung-Trực, ông Mộng-huê Lầu, ông Nguyễn-Kim văn văn; chớ bĩ-phu ít trau ngồi những tiếng như là: khốn nạn, lỗ tai, trâu vân vân; thật bĩ-phu chẳng ưa đặng, là vì đã mỏi lên rồi! bĩ-phu gặp và đọc mấy lời ấy cho trẻ em của bĩ phu rồi bĩ phu làm choáng cắc nghĩa, sợ chúng nó không hiểu; tẻ ra vừa giải nghĩa thì bọn trẻ ấy nói rằng nó đã hiểu trước bĩ phu vì đều là những tiếng của chúng nó thường dùng mà mắng lẫn cùng chau hằng ngày vậy. Ấy vậy trong lục-châu ai sao thì bĩ-phu chưa được biết, chớ riêng mình bĩ-phu kể từ ngày bĩ phu được xem bài « Điếc hay là cục đất » vì các bài phản đối của bực thượng lưu đang làm thấy của bĩ-phu đó thì bĩ-phu thường than rằng:

« Ôi! Đức thầng-tri xem ra ít kẻ?
« Cón! Tri thầng đức gầm lại nhiều anh! »

LÊ-TÍCH-ĐỨC.
Village de Vĩ-ba-thạnh
Canton de Hòa-đông-Trung. Gocong

Tòa đại hình Saigon

(Tiếp theo)

Theo như lời đã nói trước Le Roch mướn cho *Héloury* đăng biết mình không đóng tiền trong nhà băng rồi mỗi tháng cũng vẫn số rằng có đem ngân tiền tại nhà băng. Ấy là tội làm sổ sách giả và thương-mãi.

Ngày 25 Mai quan Bồi-thẩm tra-hạch thì Le Roch cũng chịu thiệt rằng quả có thâu thập tiền riêng cho *Héloury* và có làm giấy biên vào sổ những số tiền mình phải gởi bằng mà mình không gởi. Bao đâu Le Roch nói rằng tại làm nhựt-trình « *L'Opinion* » lỗ nên Hs tiền kia mà phụ vào. Đến chừng phải viện xét sổ nói rằng báo « *L'Opinion* » lời mỗi tháng được 770 đồng thì Le Roch kiếm thế khác chối nói mình không chịu miệng đăng tiền bằng cho Héloury bao giờ. Vậy xin François Le Roch bị buộc ội mạo văn-tự về thương-mãi.

Quan trạng-sư Sazie bào chữa cho phạm-nhơn.

Quan trạng-sư Dasson bào chữa cho ông Héloury.

Ông Dusson nói rằng Héloury không phải có lỗng đốc sổ chi, muốn giết chết Le Roch chết. Bởi vậy nên ngày 26 mars mới ký-nhận tờ giao kèo lập phát-viên để cho Le Roch có đường mà thối-bộ.

Mà Le Roch lại nói rằng đã ra chốn công-đường sẽ đối-nại, nhưng không thấy nói chi có chứng minh, có nói thì trở lời lại-vại.

Vậy nên quan thầy kiện xin phạt tội-nhơn phải hướng số tiền 6.663 đồng 60 và lại bồi thường 3 ngàn đồng tiền sở tổn.

Quan Potier, đại luật sư bước tội nói rằng Le Roch là người có tội đã chẳng kiếm thế chứng minh, lại còn cương-cảo. Rồi có sao lại toan tước? Đã nói mình là người vô tội sao còn kỳ nhận tờ giao-kèo chịu bồi thường? Dầu cho có trả tiền lại đủ số cho Héloury thì tội giao-dối cũng còn. Nhứt là tội mạo văn-tự thì không chối cãi chi được, hàng-cớ đã minh-nhiên.

Quan thầy kiện Sazie đáp rằng Le Roch có gởi thư mời Hành quản-lý tờ báo « *L'Opinion* ». Đến sau chuyện xảy ra như vậy, không lẽ đưa đâu cho chứng cớ nên phải tòa kế quyền sinh. Sau từng tối cùng đường mới lập tờ giao kèo ngày 26 mars.

Những người nay mai 25 tối cho Le Roch là kẻ gian-manh đều là người ngày trước muốn mượn tờ *L'Opinion* làm cơ-quang để in tư-tưởng của mình về chánh trị.

Tòa làm án Le Roch ba năm tù án treo 100 quan tiền vạ, 6.663 đồng 60 tiền giao hườn, và 200 đồng tiền sở tổn cho Héloury đó.

CONTENTIEUX JURIDIQUE ET ADMINISTRATIF
15, Boulevard Bonnard, 40, rue d'Espagne
SAIGON

Agent général de la province de Bentre
M.LE Phan-tri-Bình-Lý, Tri-phủ en retraite
BENTRE

Avis important aux intéressés indigènes de Bentre

CÁO BẠCH

Ngô công người nào có việc cần đến sở contentieux, Bentre

Kính cùng quan viên cước sắc, tân cựu, các vị trí thức trong các tổng, làng, làn lân Bến-tre đặng rõ: Tiếp theo lời cáo bạch nầy quan Thanh-tra sở nơi đó trong L. T. T. V. nº 1.543 hồm 24 septembre 1923, 2e page các 15.

Vậy kể từ ngày 1er octobre 1923 sắp lên, thì tôi sẽ ra thay mặt, làm Đại-lý, cho maître Robert Crémieux, là quan Thanh-nghị mưu lực, nội trong tỉnh Bến-tre đặng giúp các việc cho người; y như lời ngài đã rao và đã chỉ trong bức thơ Long trong của Monsieur Lê-văn-Trung, là Thương-nghị-viên Đông-pháp, đã chả giải cho Lục-châu đó. Vậy trong qui ông qui bà, nam phụ lão ấu trong tỉnh Bến-tre, ai có chuyện chi sau đó, hoặc bị hiếp đáp, về các việc mà maître R. Crémieux, ông Hội-đồng Trung và ông Ouérey đã rao, trong mấy tháng nay, trong nhựt-trình Lục-tỉnh Tân-văn (Kiểm nhựt trình Lục-Tỉnh Tân-văn mà coi ấy, thì chắc hơn).

Bây tôi, là một vị Tri-phủ đã làm chủ quận Cầu-kè (Canthô) quận Cao-lãnh (Sadec), đã làm việc 16 năm ở Trung-kỳ, việc phiền ty, nếu ty đều hiểu rõ đã vì Lục-tỉnh hơn 15 năm, nay đã nhờ ơn nhà nước, đã thọ được bổng hưu trí rồi, nỡ lo lắt thì tại mình, mà lẽ gì phải an chi, sao còn lỗ mặt ra đời làm chi vậy? Thưa, đã trí sĩ qui điền, chữ qui đã rõ rồi, cón chữ phú chẳng phải không, sang lo, hễ cầy lúa, xong rồi ở không chơi, chớ không cón chuyện chi mà lâu thâu cho giữ trí; vì lại cái cuộc ông R. Crémieux làm đang cho là mới cuộc văn-minh, như một tuồn Cải-lương, phải có người tuổi tác mới thành, như Doc 11 leur-médecin giỏi, cũng cần infirmier thạo việc giúp mới được nên tôi phải ra phụ, cho có mới việc đăng vui, mà lại đăng cái ơn đó, đăng thêu dịp nhân đó, ai sẽ nọ, làng kia, mà làm quen rằng kẻ thương ri cao kiến việc nông thương cho nên tôi đành lòng ra mà giúp Maître R. Crémieux cho nên thôi; đăng nhơn dịp tôi mà làm lích cho hồ, xét ta trong tỉnh Bến-tre chăng? Giả như là việc bỏ, giải hóa, điền thổ, gia tài, mua bán, v. v. và nhớt là các việc về bên Chánh-trị, v. v. *(xin coi bức thơ Long trong của ông Lê-văn-Trung là Hội-đồng Thương-nghị viên Đông-pháp)*, thì rõ biết và hồi thăm kẻ nhờ ông R. Crémieux mà đã đăng việc thì qui ông qui bà sẽ rõ, hơn là tôi khoe ông chủ mới của tôi cho nhiều chuyện. Thuở nay việc bên tòa, thì có Trang sư, cón việc bên bố, bên Thương-nghị ảnh và bên các xứ thì dân mình, phải sao chịu vậy. Nay Nam-kỳ ta gặp đăng ông Robert Crémieux là một vị sang giàu, tài năng rỉ hòa, nhà quyền qui, bên Chánh-quốc, mà qua đây, chịu cực khổ, đặng binh quyền lợi Annam và lòng giúp người Annam, y như các lời của ông Hội-đồng Trung và ông đốc-vê Ouérey rao trong nhựt trình quốc-ngữ mấy tháng nay đó. Nên tôi rất gái nầy ra, đặng làm thế coi có ích gì cho cả bác xứ nầy chăng. Cho nên trong tỉnh Bến-tre, ai có việc gì lức chi, trong cuộc nói trên đây, cho đúng đến tôi, thì tôi sẽ sắn lòng to giúp giùm mà giải nghĩa cho ông R. Crémieux đặng cứu cho khỏi sự oan ức thiệt hại mà ít tốn tiền.

Vậy hiền bậy giờ, tôi tạm đóng M. Trinh-đình-Tiếng, trước có làm giáo làng, sanh đẻ tại An-hóa, tỉnh Mytho (carte personnelle Nº 19.963) bây giờ ngụ tại Châu-thành Bentre, coi phòng vân cho tôi. Nên từ 1er Octobre 1923 sắp lại mà không gặp mặt tôi tại Bentre được, mà hỏi thăm công việc của mình muốn xin M. Robert Crémieux, là quan Thanh-nghị mưu lực giúp giùm, bình quyền lợi mình, thì cứ đến Bentre, nơi phòng vân (Bureau) đường phố 16 điện; mà hỏi, thì sẽ gặp tôi, có tấm bản đề trước cửa, và có tên tôi ở dưới. Sau đây, tôi sẽ sai thầy ký Tiếng; đi các làng mà bán giấm nhựt trình luật qui ông qui bà đã cho con chém thăng hiểu luật cho khỏi lầm nạn. Dời cựu trào, cấm đàn không cho hiểu luật, nay tân trào lại rộng rãi cho nhiều đàn hiểu luật là cho thống lý ta đó

RƯỢU **AMER PICON** Là đầu giọc các thứ rượu khai vị

Lại trị đặng bịnh sốt rét

Đại lý một mình hãng : **Société Marseillaise d'OUTRE-MER — SAIGON**

RƯỢU SÂM-BANH

MOET & CHANDON

NHÃN XANH *Là tốt hơn hết*

Phải coi chừng đồ giả mạo

Nài cho đặng thứ cái nhãn có ngôi sao 5 nhánh

Đại lý cho cải Đông-pháp
10, Boulevard Charner. — SAIGON

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR **RIP**
Vệ sanh TỪU của Lương y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khi lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn mòn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mặt mày tươi tốt coi như trẻ, lại mãng hơn xưa.

Còn con nít hiệu nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chứng, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ, lâm liệt, da thịt đỏ sắn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marins số 190, Cholon.*

Dépot PHARMACIE FRANCO-CHINOISE *190, rue des Marins Cholon.*

LỜI RAO

(BẢN BỘT THỦY-XOÀN NƯỚC TỐT)

Kính cáo ông cáo bà đặng rõ: Tiệm thợ bạc tại bến xe Tây (An-châu) và Trung-quốc (Tàu) mới gởi qua các thứ đồ NB-trang và Ngọc-thạch đã kiểu thiệt tốt, ke ra sau đây:

Hột thủy-xoàn lớn nhỏ nước trắng xanh tốt, muốn mua lớn nhỏ rõng đặng.

Đồ NB-trang đã thế kiểu, nhận hột thủy-xoàn tốt, công bạch kim (Platine).

Bên Ngọc-thạch xanh tốt đông lam ca-ra, bông tay, vòng cho tay đã thế kiểu.

Bán đồng hồ vàng trái quít lớn nhỏ và đeo tay cũng có đồng hồ treo đã kiểu la, trong mấy cả đã 15 hột chai (15 Rubis) đi thật đúng, xin coi theo 2 hiệu hãng đây.

1° Cyma — 2° Election

Giá bán rẻ hơn các tiệm khác.

Tiệm thợ bạc: EYTUH.— 178 Rue Catinat. — SAIGON.

Đám táng

Quan huyện CHÂN tại Gò-dầu-hạ

Trong bài «Ai-tin» hôm kia Bổn Báo đã nói rằng quan huyện *Trần-văn-Chân* chết quên Hồc-môn mới từ lộc đây, vẫn là một người đáng thương đáng tiếc. Là vì nói về việc trách-nhậm đối với Nước thì quan huyện Chân đã hết dạ đem tài-bình-lãm-càng, đối với dân thì hành liêm tô-thiện. Còn nói về việc xử sự đối với bà-bà thì lấy nhỏ tin nghĩa làm đầu, nên từ bực quan to đến kẻ thường dân cũng đều thương mến và cũng đều cầu xin cho ngài sống lâu trăm tuổi được đặt đến cái địa-vị cực kỳ cao trong đường hoạn lai.

Than ôi! nào đó đang lúc công cay nghiệt, ông vội dốt lộc người liêm lâm cho non nước cũng châu mày, buồng chi người không đau đớn.

Bổn tên sanh tiếu quan huyện *Trần-văn-Chân* ở với mọi người đều lấy phải mà xử, nên hôm nay nào viên quan, nào lãng, [illegible] cũng đều thân-hàng ở các xứ không nai đường [illegible] mà tiễn biệt ngài một lần sau cùng.

Thầy trong hàng viên chức đều đưa linh cữu quan huyện *Trần-văn-Chân* những là: Bà *Philippe*-quan khố-bạc ở Cap, Bà và ông *Cordier* thừa-biện Nam-kỳ soái-phủ, quan lớn *Diệp-văn-Cương*, quan đốc-phủ *Lê-văn Phát*, quan huyện *Nguyễn-văn-Cân*, quan phủ *Trang*, quan phủ *Phước* quan phủ *Đẩu*, quan huyện *Vĩ*, quan huyện *Huỳnh-qui Toản*, chánh giáo sư, quan huyện *Giải*, quan tương-g bổn-quốc *Lương* (Trảng-bàng) *Nhã*, (Hốc-môn) ông *Nguyễn-văn Tư*, kỳ lục tòa bố Tansan, ông *Nguyễn-trung-Trực* chánh tổng, ông *Boàn-ngọc-Các* hội-đồng, ông *Ngô-hữu-Trí* hương chủ, ông *Huỳnh-tường Thọ*i chánh bát (Gò ở Tânan), ông *Thọ* nguyên kỳ lục, ông *Giản* đốc học trường Tânân, ông *Thái-văn-Trừ* và *Lê văn-Bỏi* chủ Khách sạng Nam-châu, ông *Khương* kỳ lục tại điền Đốc-lý Cholon, ông phán *Minh*, và *Trần-văn-Khâm* (*Lục-tỉnh Tân văn*).

Còn nhiều ông nhiều bà nữa rất đông tôi không biết tên cho hết xin miễn chấp.

Xe hơi các nơi đến đưa cả hơn mười mấy cái. Còn bàn phúng 24 cái, trang liễn (Couronne) thì có 4 cái: «một cái của bà Tânan, một cái của bà Giraldin, một cái của quan huyện *Nguyễn-văn-Của*, và một cái của MM. *Hiền, Tiếng* và *Vậy*.

Đúng 10 giờ đông quan, Trước khi đông quan thì có quan Đốc phủ *Lê-văn-Phát* ra đứng ra đọc mấy lời sỉ điếu như sau nầy, ai nghe đọc cũng đều nhỏ lụy đôi hàng:

Các bà, các ông

Ngày nay tôi vâng mang quan Chủ tỉnh Giadinh mà đưa lên chốt một người liêm nhơn. Quan Chánh-Bố Caillard đây lâm tiếc quá mà đi không được mà từ giã một người tôi trung. Tỉnh Giadinh mấy thàng nay không có quan Phó. Có m't mình ngài gánh vác v đc cai trị trong tỉnh lớn ấy. Lại ngày nay là ngày thứ năm, ngài phải lâm la Tòa Tạp Tụng.

Bổn ngài sai tôi lên đây trước là phần ru với bà Huyện cùng gia-quyến quan Huyện Trần-văn-Chân. Sau nữa, đặng mà tỏ cho bà gia rõ sự ngài thương tiếc một viên quan như quan Huyện vậy. Ít khi mà kiếm được, Bà thông minh, sáng sủa, lại lòng trung chánh lương thiện. Lo việc quan, việc dân quá việc nhà.

Cảnh chẳng thanh vắn là dân đã yên giấc ngủ rồi, đặng một mình cùng tự suy đoán ấu việc, xét đoán từ; chịu khó nhọc như vậy, là bởi lòng công chánh lắm, sự sử dục tốc hết đạt, lẽm lỗ. Vừa bỏ cây viết xuống, thì tự trần.

Sau nữa quan Nguyễn-soái Nam-kỳ là ông Cognacq có công văn số 6.397 ngày 16 Octobre cũng tỏ lòng ái chuộng thương tiếc một viên quan như Trần-văn-Chấn vậy. Lại quan Nguyễn-soái đã lòng phân ưu giaquyến quan Huyện.

Ông Chấn vào giúp việc nhà-nước ngày 23 Mars 1899 giúp việc tại Thương-Thơ, Bảnhỏa, qua năm 1901, quan Nguyễn-soái Nam-kỳ chọn ngài làm thư-ký tại Phòng-Văn, San ngài đi Tân-An.

Làm Huyện 2e cl. năm 1920.

[illegible] Bến nay giúp việc được 24 năm.

Phần tôi, tôi gặp ngài tại Giadinh nay đã hơn hai năm.

Bà sự cũng làm quen nhau bư thời vậy. Chẳng ngày chẳng nào, thấy ý ngài ở, tài đức ngài thì lại sanh lòng yêu chuộng; sau pi sự yêu chuộng ấy sanh ra tình hằng ái.

Ở ban đầu vừa biết thương nhau nay sao bạn lại bỏ đi.

Nghe tin ban đau, trong bụng thon don. Sỡm thăm chiếu viếng cho vài cho bạn thuyền bịnh. Mà trời cao đất rộng không nghe thấu lời tôi kêu van. Nên sao phải chịu vậy, chỉ tôi lòng thương hoài hoài.

Không phải mới mình tôi mà thôi. Nội quận Hốc-môn, 4 tổng, 46 làng, cả thảy đều thương tiếc! người mà được nội thương lòng yêu như vậy. Trên quan yêu, dưới dân chuộng, đồng viên kinh mến.

Ngày nay, giờ mấy mà từ biệt bạn. Bạn đã! Bao xiu hãy an giấc. Ngồi lại nhớ khá bỗ đời, vì vai tuồng đã làm xứng đồng lắm.

Sau tôi xin Bà Huyện cùng gia quyến bớt mối sầu, việc thiên đình tránh sao cho khỏi.

☘

Quan Đốc-phủ đọc vừa dứt thì quan huyện Vĩ ra thay mặt cho hội Lương-hữu cùng các quan và qui chức bổ-quốc thuộc ngạch chánh Nam-kỳ đặng 16 lũng cai lời mà từ biệt quan huyện Trần-văn-Chấn.

Như quan huyện ai thiết là trang hào kiệt, chẳng qui tử thanh sanh; làm phen lược xông gươm lũ hung đồ ác đảng, đặng lấy an cho dân chúng; cho sự khả khả của ngài nên trộn cướp trong quận Hốc-môn bớt đều nhơn khi trước; dân mà được an cư lạc nghiệp, ấy cũng nhờ quan rèn hết đa nhiệt thành như thế.

Tánh ngài thường công bình chánh trực: Không tham phú, không phụ bần; chẳng lo đều ích kỷ mà quên sự tổn nhơn; chẳng binh kẻ quấy mà bỏ người phải.

Ngài hay lấy lòng tử tế mà tiếp đãi tổng lãng; nên tổng lãng càng mến, càng yêu; ngài hay lo làng cho dân sự được bình an và lấy lòng khoan từ mà ở với chúng, nên sự thấy đều kính phục, cảm tình; cho đến sự giao hiệp với bậc bạn, ai ai cũng đều khen bụng quảng đại và tính thành cần ngài. Bởi vậy cho nên khi nghe tin ngài mang một thình linh, người người đều thương tiếc, lớn nhỏ cũng bị sầu.

Than ôi!

Tài đức ấy khiến sao mang bạc!

Hiền lương vậy nỡ thác nửa chừng!

Thương thì thương trách làm vậy mà thôi, chớ chẳng qua sẽ hệ tại Trời, có ai sống đặng đời đời ở đâu?

Vậy tôi vái cho ngài tới vì thần, linh hồn hiển hách duyệt là trừ ác như lúc sanh tiền vậy.

Sau nói xin phần ưu công bà huyện cùng [illegible] sẵn nào mà bảo dưỡng trẻ thơ, giữ gìn gia thất cho vẹn toàn thì mới được tiếng khen rằng:

«Thờ chồng giữ đạo trẻ thơ,
«Sống sao thác vậy tiết trinh chớ sờn».

☘

Khi quan huyện Vĩ đọc vừa dứt thì bổ nội qui quyến quan huyện *Trần-văn-Chấn* ra lạy mỗi rồi đó mỗi người lấy một cục đất đắp mồ.

Ra vẻ thì đã 1 giờ mấy ai nấy đều có vẻ ai bi và thương xót người hiền mạng vắn.

Đầu hồi hiệu cái Mảo

Đầu hồi hiệu Cái Mảo (Le Pétrole Couronne) chính gốc của hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles. Dầu nầy thắp đựng lâm. Hễ đặng dầu hồi thì chẳng nên quên hiệu Cái Mảo. Phải tìm cho đặng hiệu Cái Mảo mà mua, thì mới đặng dầu thiệt tốt.

CROWN OIL
LANGKAT

Hãng buôn E. HEUMANN

60, *đường Mac-Mahon.— SAIGON*

Tên đăng đánh dây thép : HEUCO Saigon

Dây thép nói số 268

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG

LÃNH VIỆC — BÁN SOÁT

Có trữ bán :

Rượu CINZANO Turin Vermouth, Anti-Spumante.

Hãng PIDWELL Paris, Sữa Condensé sucré «Favorite» Sữa không đường «Gloria».

MULFORD & Cie Philadelphie Pastilles à la Menthe : Mầu hường, Mầu tiền

NICOLAS ROUGIER FILS Marseille

Bồ chưng [illegible]

LE NÉOPTOL FRANÇAIS Paris Thuốc tẩy độc cối nhất. Giết các trùng Trừ tích khối sự tiêu-nhiễm và các thứ bịnh Bán các mái hồi và đó

GUILLOT & Cie BORDEAUX Là thứ rượu mạnh

BOUCHARD PÈRE & Cie FILS BEAUNE (Côte d'Or) BORDEAUX Reims

Rượu tốt Bourgogne và Bordeaux Rượu thơm ngon đường

ELKSCA Paris

Bồ ăn bổ

Sữa đường Cacao là một thứ ăn điểm tâm qui lắm, mới tốt ăn có phụ với nước nhà.

Hãng LAUTIER Fils Cranse (France)

Bảo Olive thứ thiệt surfine vierge có nếm Olive de la Provence nên bảo chắc đặng tốt.

A. DEJEAN.— CETTE. Rượu mạnh.

Société Coopérative des Muscats naturels de Frontignan

Vin MOUSSEAU đúc des Bordeaux Là thứ rượu Sâm-banh ngon

LỜI RAO

Tại tiệm tôi có trữ bán máy sáng viêng (Lanterne) kiểu cả hết trong tôi mới đến bán tây gởi tại, hai cái trục bằng đồng phần tây, giá mỗi cái 120 đồng; ai muốn mua hãy đến tiệm mà xem kỹ lưỡng mà gởi đến.

BÙI QUANG-NHƠ
Commerçant (BENTRE)

ÁN TẠI HÃNG
FRÈRES
làm Đại-lý

[illegible] mà biết cầm cương, lên xe hơi cầm bánh, sao mà đụng chạm vô [illegible]?

[illegible] bán nhựt trình luật thì có đăng [illegible] hay là $500 tùy theo mua 12 tháng [illegible] tháng, thì sẽ có chữ tôi là Đại-Lý, đồng bạc cho M. Tiền đem về cho [illegible] gởi lên phòng văn quan tham [illegible] lực tại Saigon, 16, Boulevard [illegible], đăng ngài gởi nhựt trình luật cho thông hiểu mà khỏi bị hiếp [illegible] sau mà xét cho con chúa [illegible] chớ ai ăn Công-tiền nhiều mà [illegible] mua tự do, bình đang đồng bạc, [illegible] tôi đã làm đa. Mỗi nhà gởi, nên [illegible] abonnement cho con chau coi cho [illegible] mới phải cho.

[illegible] chỉ cho đó nói tôi, [illegible] không vào Beatre, hoặc tại cho [illegible] hoặc đi vắng lên phòng văn [illegible] Crémieux Saigon thương nghi [illegible] sai lầm.

Kính cáo

Bentre, le 1er Octobre 1923.

[illegible]ham-chab-LY, Tri-Phủ en retraite, [illegible] cho quan thương mại lực Maître Crémieux.

Ngày 19 Octobre 1923.

VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sáng	Mai
[illegible]	8	25
[illegible] Đông pháp	8	30
[illegible] de la Banque Ind. de Chine	8	30
[illegible] Hongkong Shanghai	8	30
[illegible] Chartered	8	25

MỸ CỐC

[illegible] bỏ đến nhà máy Cholon bao trả tại giá một trăm ký lô

[illegible]	6 $99	6 $ 60
[illegible]	6 20	6 30
[illegible]	6 30	6 40
[illegible]	6 50	6 65
[illegible] bực trung	5 55	5 70

TÀU ĐI LỤC-TỈNH

[illegible] *Blanchet*, chạy Cambodge, Laos, [illegible] ngày 20 Octobre 9 giờ 15l.

[illegible] *Chimer* chạy Ormest ngày thứ sáu [illegible] 9 giờ 15l.

[illegible] *Chimer*, chạy Tayninh, pas de [illegible]

[illegible] *Chimer-Nam-kỳ*, chạy Cap, Baria [illegible] hai, thứ ba, thứ năm, thứ sáu 8 [illegible] thứ bảy 12 trưa.

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

[illegible] chạy đi Pháp-Quốc

[illegible] *commissaire P. Lecocq* sẽ chạy đi [illegible] ngày 23 Octobre 1923 (M.M.).

[illegible] *Cordillère* sẽ chạy đi Singapore, Pa[illegible]lombo, Djibouti, Port-Said, Marseille 21 Octobre 1923 (M.M.)

[illegible] *Odessa* sẽ chạy đi Colombo, Port-Said, Marseille 16l 21 Octobre [illegible].

[illegible] *Capitaine Faure* sẽ chạy đi Âu-châu [illegible] vembre 1923 (M.M.).

[illegible] *Angers* sẽ chạy đi Singapore, [illegible] Djibouti, Port-Said, Marseille [illegible] vembre 1923 (M. M.).

☘

[illegible] bến Pháp Quốc chạy qua Saigon

[illegible] *L'Angkor* ở Marseille. Port-Said Colombo, Singapore sẽ tới ngày [illegible]bre 1923 (M. M.)

[illegible] *Jérusalem* ở Marseille, Port-Said, [illegible]lombo, sẽ tới ngày 28 Octobre [illegible].

[illegible] *Commissaire Ramel* ở Dunkerque [illegible] Âu-châu sẽ tới ngày 4 No[illegible] 1923 (M. M.)

[illegible] *Amiral Latouche Tréville* ở [illegible] chạy hồi 11 Octobre 1923 (C. R.)

☘

[illegible] đi Tonkin, Trung-quốc và Nhựt-bản

[illegible] *Malte* sẽ chạy đi Haiphong, và [illegible] ngày 20 Octobre 11 giờ (C. R.).

[illegible] *Porthos* sẽ chạy đi Hongkong, Kobé ngày 30 Octobre 1923 1 giờ [illegible].

[illegible] *L'Angkor* sẽ chạy đi Hongkong, Kobé ngày 4 Novembre 1923

☘

[illegible] Nhựt-bản, Trung-quốc, Tonkin chạy qua Saigon

[illegible] *commissaire P. Lecocq* ở Takou, [illegible] Hongkong sẽ tới ngày 21 Octobre [illegible].

[illegible] *Cordillère* ở Yokohama, Kobé, Shanghai [illegible] Hongkong sẽ tới 15l ngày 19 octobre [illegible] mai (M. M.).

[illegible] *Jérusalem* ở Haiphong, Tourane sẽ tới [illegible] Octobre (M.M.).

[illegible] *Capitaine Faure* ở Kaskéo Pakow [illegible] Hongkong sẽ tới ngày 24 Octobre, [illegible].

[illegible] *Cordérique* chạy đi Bangkok, Qui[illegible]nhon Haiphong, ngày 22 Octobre [illegible].

[illegible] *L'Angers* ở Kobé, Shanghai, Hong[illegible] ngày 1er Novembre 1923 (M.M.)

[illegible] *Tonkinois* ở Singapore sẽ tới ngày 20 [illegible]23 (M. M.).

Mục-tú-Nương

(NÀNG CÓ HAI CON MẮT ĐẸP)

(Tiếp theo)

Nàng thẹn mặt đáp rằng:

«Tôi biết chớ... đó là tại thầy đa!... ai biểu thầy nói kỳ cục làm chi, tôi chẳng nói ra, chớ tôi muốn để cho thầy ám hiểu mà thôi chớ!..

— Vậy thì có cho phép tôi thương có chăng?

Nàng cúi đầu nhẹ-nhẻ. Lòng nàng vẫn đẹp, chàng mãng như mình đã thoát khỏi phàm trần mà lên tiên cảnh vậy.

Lác ấy cửa mở, và Bẹ-na Nẹt-vinh bước vào. Ngó thoán qua thấy hai người, chàng đã hiểt họ có việc nao-nư trong gia.

Hai chàng bắt tay nhau chào hỏi mặn-mòi hơn lóng trước.

Bẹ-na vừa ngồi Sa-li-en rồi ngó A-lit mà rằng: «May giờ a! hôm nay coi bộ hai người đều vui vẻ cả!.. Tôi đợi biết chừng nào!.. Hôm tôi ghé đây chuyện rồi bết, tôi thấy sao vẫn teo, mà nhà không đặng vẫn thế ấy, lệ cầm da, nói cho mà biết.»

— Phải, bửa nay tôi vui trong bụng lắm!

Bẹt-na rằng:

«Có một mình tôi đây không đặng vui mà thôi..»

A-lit vội bồi: «Sao vậy?»

— Vì lóng nay ngày thì gần đến, tôi ở ngoài tôi ngày không đặng nữa, xã lại phải về lo tập luyện mới xong.

Nàng nói: «Tội nghiệp anh quá đi!

Sa-li-en rằng:

«Chưng nào đặng đông hai cái tuổi lên vai thì bổ lúc cực khổ chớ gì mà tội nghiệp.»

— Vậy chớ sao! May mà tôi đặng phong chức lãnh binh — hay là quản đạo mà thôi — chớ đã gọi rằng tuổi nữa!... mà bây giờ đây tôi muốn đặng gần gũi với mấy người cho lâu tôi mới chịu.

Giờ ăn đã tới. Nội nhà mừng vậy lại một bàn.

Bữa ấy trời trong gió mát, cảnh tượng hãy hây, người người đều vui vẻ.

Trong bữa cơm, chuyện trò đôn-đả lắm. Một hồi lại tranh luận với nhau.

Bẹt-ben hỏi Bẹt-na ở nơi trường Võ-bị thế nào vậy rồi có buồn chăng.

Chàng đáp rằng vui lắm. Bẹt-ben lại nói tiếp rằng tay mình nhàn rỗng cái nghiệp kim-cang là vinh-diệu lắm, nhờ đấy mà nước Pháp đặng vẻ vang nơi hoè-hạ mặt lòng, song nếu ai bắt mình đầu quân, thật mình đầu quân không được.

— Viên học-sanh Võ-bị cười rằng: «Thưa bố, tuy là bố không có mang nhung phục như tôi đây mặt lòng, ý trung bố cũng là một viên tướng gì của nước nhà như tôi vậy... Mình đặng suy-lượng và luận-lý tự do... Cái đạo-nghiệp đang nay thì tự tung, tự tác... Mà ngài tại coi, như phe bên thì cứ to giết người, còn như phe bên nầy thì cứ lo cứu chúng!

Bẹt-na vui cười liền đáp: «Thưa quả như vậy!... Có giữ thì phải có lành nó bà qua sơ! lại... Và cũng phải nhờ bên nầy rồi bên mới có bịnh mà chuyên chữa, chớ sao?

— Còn trường những tai trời ách nước kia chưa đã mà hại nhơn loại sao nên phải kêm cái nạng đao-kiếm vô đó nữa?

Sa-li-en xen vào: «Ngày nào mà thầy tôi tiêm đặng thuốc linh, hay của mang ba vạn sanh linh rồi, bạn trường-cái ca của người thì cho nhơn loại đó nhờ hơn cái ca của một viên tướng soái thắng luôn mười trận kia sao?

Bẹ-na vừa cười vừa đáp: «Thật đó chúc! Nếu bổ tôi mà đặng thanh cớ gì tôi lôi hết lòng mãng rồi, chẳng những vì cái tôn-danh của người đặng trên thiên-cổ mà thôi, mà cũng vì là thiên hạ đặng bớt hao cho số quân lính đề nữa sẽ lăng, hồi sao số dân bất khám binh-vụ tự nhiên đầm xuống.

Nghe lời có lý-thú, Đạt-ben khó tính cười.

Thấy đầm thanh-viên hong-hảng, chàng có ý vui thầm.

Còn Mach-lên ngồi nghe con nói thì lấy tâm đẹp lắm. Nàng hãy giờ mới nhẫm lại con, thấy nó đã nên vai nên vóc, rất vừa con mắt mẹ.

Ký kin tổng xong, Bẹt-na xin ra xe trừa mà trở về trường. Vợ Đạt-ben tin đề bồn thân mình ngồi xe với A-lit đưa chàng. Nàng nói rồi ngồ giống ý chồng, thì Đạt-ben gật đầu rằng chịu.

Lông Mach-lên mừng phỏi phới, vì mình còn gần gũi với con đặng lâu thêm vài chập nữa.

Mà khi tới cửa trường rồi, lại phải biệt nhau.

(Còn tiếp).

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nặt danh vốn hùn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng thật số

Ở tại **SAIGON**, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại **CHOLON**

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc ở không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn-hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ BỔN-HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO RÕ.*

Phòng việc: *ở tại đường Belgique, môn bài số 15.*

CÓ ĐẶT HÃNG NGÀNH TẠI CẦNTHƠ — Và có lập chánh mua lúa nơi các chỗ thị-tứ

SAIGON — IMP DE L'UNION TIRAGE 2.500 EXEMPLAIRES L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage: 2495 ex
Saigon le 19-10-23

CHỦ ĐIỀN ! NÔNG GIA ! CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm rà hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp; Làm các món nhỏ rời của mô-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến :

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, Quai de la Marne

Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-càng lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiêm điểm công việc làm.

DENTIFRICES DES RR.PP. BÉNÉDICTINS DE SOULAC — ELIXIR-PÂTE-POUDRE - SAVON

Bảo tồn rất thơm hiệu và làm cho răng đồng trắng tinh anh.

Đại-lý : CANQUE et LACOUR, Saigon.

SỮA BÒ TƯƠI CÓ KHỬ ĐỘC

NESTLÉ

Có hai thứ hộp

Savon Cadum

Savon tinh anh, như SAVON CADUM thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Vả lại savon nầy tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không hề chức nào, mà lại làn giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

NGUYỄN-VAN-THIẾT

Quản-lý

PHÁP-VIỆT KHÁCH-LẦU

Hôtel de France

p. 187, rue Catinat, N° 187 — SAIGON

PHÒNG Mát mẻ, Thanh tịnh

PHÒNG TẮM Sạch-sẽ, CÓ DOUCHE

GIÁ RẺ

Gia-truyền tập

Bài chứng trị quốc-âm-ca

(Tiết theo)

Nhơn-trần theo phép đông-viên,
Uống nhiều nước nóng, phục nên bổ-hường.
Chứng đa đoan, ti-cang trường-vị,
Cũng một dường, cứ lý mà phân,
Kể qua trí-cố sau lưng,
Có chi thủy-hỏa mà hằng mang-mông,
« Thân-tàng-hồn » thì đến rất đại,
Chỉ lo lớn nước dài mà thôi,
Có khi thủy-thũng tâm tai,
Nhưn lâm cang bệnh, khiến hồi huyết-ngưng,
Khắp tay chân, thẳng bàng bão-mạt,
Hoặc-thân thiên, lị, ngược, cang ngay,
Phương thang « thận-khí » « ngũ-bì »,
Cả kiêm lợi-thủy, vậy thì thũng-tiểu,
Nước-dai nhiều, nay theo tri-pháp.
« Ngư-can-đầu » «thiết-mạt » (ké-na),
Có khi nước dài sôn ra,
Bán-quan, nam-chứng, trị mà in nhau,
Có khi đau, bấy lâu không dứt,
« Dân-miễn-đông » tri-ngoại mưu thông.
Trọc, lâm, miễn-huyết, loại đông,
« Hồ-ma » « ý nhĩ » đuận-trong phu-vi,
Thầy ngoại-y, thiếu gì phương ta.
« Tết trùng-giả » « bái-bá » cực-nhà,
Thận-trong, rồi kê thận-ngoại,
Nhi-tinh chứng thiệt, ôi-dai khó lâm,
« Phùng-sở-thu » quen đâm tâm-thận,
« Bang-long-hoàng » cũng chẳng sáp-tinh.
Tây-y thiệt khéo loan-binh,
Mới phương « khôi xá » tinh-tính khôn xuy,
Thủy-sang chia, ngoại-bì thiên-trưy,
« Kê-quật » kiêm ngoại-tri «hic-cao »,
Bán-quan nội-thận tương dao,
Tiếp-liền miễn-quân cùng nhau mội dáng,
Kể ba-đường lại sang tap-chứng,
Thiên-ba cùng « ban chặc » đông-khoa.
Thân-mòn chung-tử, tiệt, chỉ qua p'ép-trồng,
Lung-cong vòng, vi phong, vi thấp,
Xương nông hàm, lưng-khập vi-viêm,
Diệt-thường thũng-thông trương-kiêm,
Suy trông tan-phủ, chứng thêm rất-nghèo,
« Ceo-ban-miễn» «diêm-tiết» (tổng-lục),
Bổ-tỉ-phương, theo lúc thiệt-hư,
Các thầy chưa tỏ ngoại thư,
Bởi thông mỗ, xẻ, ngôn-ngơ nói tai,

ĐẠM-PHƯƠNG nữ sử (Huế)

(Mai tiếp).

Thể tháo

Orient Sport contre Cholon Sport

4 sur 1

Ngày 30 tôi có cho các bạn mộ đấu chơi bay rằng : Orient sẽ đượt với Govap tại sân Binh-tây, giống ông mà giáp người Nhựt gặp cơn đại nạn. Ấy là lời tôi nghe lỉm, xin các bạn rộng thương miễng chất.

Tôi cũng muốn đính chánh lại cho rõ ràng nhưng không kịp, mà rồi tuần nầy Govap cũng không đượt với Orient được, theo thư trả lời của Govap, vì đường xa xuôi.

Vậy nên Orient mới đượt với Cholon. Đúng 4 giờ khởi sự chơi. Cách chơi của 2 hội coi lấy làm ngoan mục.

Cholon thường bị Orient lấy trái cầu hoài, Muller đội đầu thật giỏi, đem vô goal Cholon mấy lần.

Tới 5 giờ mãn cuộc chơi Orient ăn 4. Cholon gỡ 1. Nếu Orient chẳng có Hồng giữ goal bắt được trái cầu, cũng Danh, Vàng ngăn cản, thì Orient không thể sao thắng Cholon nhiều được.

Thật quả như lời tôi đoán trước không sai, Orient đượt được như thường thì hay lắm. Song le trên nầy chẳng còn vài ba người đá chưa hết giỏi đá mặt đuốc. Hãy rằng đượt thêm nữa, hầu ngày challege gần tới.

Infirmiers contre Police

1 sur 0

Cũng nên khen mấy ông bên tự điều dưỡng, hội mới vừa lập thành, mà dám đượt với hội đá thuần thục tập luyện hằng ngày.

Thắng được Police, song le cũng có mệt nhiều, nhưng cần đượt cho lâm thì tốt.

AN DỆ TRIỀU

Quai des Jonques Binh-tây.

THIỆT LÀ RẤT HUỀ-DẠN

T. MORISE

NHÀ CHỤP HÌNH NHỰT

11, Place Gambetta (cũ chợ-mới) SAIGON

BỘ CHỤP HÌNH ĐỒ THỨ

Chụp hình tại nhà và đến tại nhà tùy ý người muốn.

DẦU BÌNH TRÌ HẬU MÔN LỚ RA MÁU

Ai rồi bị bệnh nầy mà uống thuốc không hết, thì nhơn nơi hiệu Dầu Pommade Bonjour thì sẽ thấy bớt liền và sẽ mau bền lắm.

TẠI TIỆM ĐẠI-ÍCH

Ở CHỢ-LỚN

NG THỦY-BÌNH, MÔN-BÀI SỐ 375

Có bán xe máy đạp hiệu **PHI-PHI MALBROUGH, TALBOT,** mấy xe hiệu nầy, tốt hạng nhứt mà giá lại rẻ hơn các hiệu khác.

Có bán đủ *đồ phụ tùng* theo xe máy đạp, giá rẻ; *Quai điện khí, bàn ủi điện khí, bóng đèn điện* hiệu **Phillips,** *dây đèn,* vân, vân.

Có *bàn đèn măng-song* thắp bằng dầu sáng và dầu hỏi cho tới 800 bougies, *đồ đề hàm đồ ăn* thắp bằng dầu hỏi.

Có bán *Cầm xe-kéo* giá rẻ lắm.

Có bán cùng các tiệm hàng xén (épicerie)

OÁN-HỒNG-QUÂN thứ sáu in rồi

Thứ bảy còn đang tiếp.

NHÀ CHỤP HÌNH MỸ-NGHỆ

Thợ chuyên môn ở các tiệm lớn thành Paris về

KHÁNH-KÝ VÀ CÔNG-TY

54, đường sô-na (*Boulevard Bonnard*), SAIGON.

Dây thép nói số 418 — Dây thép đỉ tiếp Khánh ký, Saigon

Lãnh rửa kiểu và in ra giấy cho những người chụp hình chơi. — Chụp hình đủ kiểu, hình màu đủ sắc, hình vẽ bằng mực tàu ; chuyên môn nghề rọi hình ra lớn rất rõ bơn các nơi. — Mỗi ngày đến có chụp tại tiệm hoặc đến nhà thân chủ. Cũng có bán đủ đồ dùng chụp hình ; Rửa hình và rửa kiểu rất khéo và rất giống. — Ở tiệm có sẵng các kiểu khuôn. — Có bán sơn-thủy bằng mực, bằng dầu, đồ các màu Vẽ sẵng hoặc vẽ theo ý qui khách đặt, khi đồng bang muốn mua sơn thủy, xin chiếu cố mà ghé đến tiệm chúng tôi trước khi mua nơi khác.

Qui khách ở Lục tỉnh muốn thợ đến nhà chụp xin gởi thơ hay dây dấy thép chỉ chỗ ở cho rành thợ sẽ đến tại nhà.

L.U.O.A.

SAIGON

貢西實洋行

註商本請

辦理行記

UNION COMMERCIALE INDOCHINOISE ET AMERICAINE

PRIME

聯合商會

SAIGON

TOUTES LES NOUVEAUTÉS PHARMACEUTIQUES

RÉCEPTION PAR CHAQUE COURRIER

PHOTOGRAPHIE — PARFUMERIE — ACCESSOIRES — LABORATOIRE — SPECIALITÉS — HERBORISTERIE — BANDAGES — PANSEMENTS — DROGUERIE — PRODUITS CHIMIQUES

L. SOLIRENE

PHARMACIEN DE 1re Classe

Licencié Ès Sciences

SERVICE SPÉCIAL pour l'exécution des ordonnances urgentes jour et nuit

PHARMACIE PRINCIPALE

Fondée en 1865

Place du Théâtre. — SAIGON

SERVICE SPÉCIAL pour l'exécution des ordonnances urgentes jour et nuit

MAISON DE PREMIER ORDRE

LA PLUS ANCIENNE, LA PLUS VASTE

ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

ĐỒ-TRIỆU KỲ DUYÊN

PAR

M. LÊ-HOÀNG MƯU

HỒI THỨ NĂM

Đã hai thứ em gồm mà đốt,
Mới khỏi lo tiếng lợi ngoài tai,
Danh giá nhà từ thuở đến nay,
Nỡ nào để cho ai đồn-tiếu. »

Đỗ-như-Sương

Nghe cạn lẽ Trầm-Huân ép biểu,
Rồi tất lòng khó liệu đặt a !
Chữ thơ nầy chàng xét không ra,
Khó mà biết nỗi nhà Như-Tuyết.
Nếu cho thấy thơ kia chàng bắt,
Nhìn nội tsông chữ viết đã tang;
Còn chi mà cứu rỗi khúc oan,
Cho Như-Tuyết khỏi mang tiếng nhục.
Lẽ chàng ép xét ra quá độc,
Nhưng nghĩ cũng ái-lắc cập-ở,
Đã ra tay gỡ rối giùm cho,
Gặp khó nỗ bàn đồ nhi phế.
Đang lúc ngẫt đa nào đành để,
Cho mối mang tình-ế bể ra,
Gánh lỗ rồi phải gánh cho qua,
Dầu muốn đặm đàng xa cũng nẹ.
Liệu sao giữ đừng cho ở bỏ,
Vậy mới là vẹn về mọi bề.
Miệng thế thường kẻ nói nhiều chuyện,
Trong tình nghĩa chẳn-thế cũng trọn,
Người mãi đó đặt được nằm yên-ổn,
Kẻ còn đây khỏi thân thừ : lòng ;
Không đến đặt xấu họ xấu đòng.
Mặc dầu thế ép khói trong gan đục.
Chẳng muốn rõ kẻ rắn chơn lốc,
Cứ theo mà ép buộc đem ra,
Lấy lời chi từ chối cho qua,
Thì mối nhẹm nỗi nhà tác-tế.
Nếu vâng chịu theo lời em rể,
Đem thơ ra ấc trăng kế chàng ;
Nghĩ mọi mình khó liệu đôi đàng,
Mưa nào đặng bảo toàn danh tiết.

Giượng bạ ôi,

« Giượng dạy vậy nghĩ ra quá nghiệt,
Thiếp dám đâu chịu quyết cho đang ;

Giượng nghĩ đi coi,

Tuy giẻo lời thệ-hải minh-san,
Song cón hãy nhứt phang thiên các.
Dầu tin-cẩ thơ-nhơn thì thạc,
Cũng chưa hề giáp mặt đôi đàng ;
Thiếp lâm sao biết đặng nhà chàng,
Mà thấu nỗi hành tàng hư thiệt.
Muốn tìm-tòi khó ở đâu cho biết,
Giượng nghĩ coi có nghiệt lòng đây,

Khác nào giượng biểu tôi

Gần cũng lạo kiếm : cá trèo cây,
Dơ mặt-dạn mày-đ ây với thế,
Dám trách giượng ; ở sao quá tệ,
Lâm chi cho ra lỉ gắt-gao ;
Không niệm tình nghĩ trước xét sau,
Đành ép buộc bớ-ớ nhau thôi quá.
Thơ riêng thiếp, thiếp xin giượng trả,
Mong chỉ đều nước lá khuấy bỏ ;
Tình em tôi đều lấp xuống nỡ,
Nghĩa chị giượng đổ-mỏ phụ rẫy,
Một giọt lụy, một lằng máu chảy,
Mấy tiếng than, mấy cái ruột đau ;
Ngày nay đây giượng nỡ bụng nào,
Chẳng che đậy cho nhau tìm mách ;

Trầm-ngại Huân

« Toưa chị, em đâu dám quên lời kim-thạch,
Mà chị toan oán trách thừa lòng.
Em những dầu tầm mách mấy lòng.
Vì bởi ý em mong hãn thấu.
Mắc việc nước không hoài ga đạo,
Bỗ vợ hiền con thảo quanh-hiu,
Tưởng tình nhau nhỏ sớm trông chiều,
Thương chút nghĩa ấp yêu từ ấy,
Lòng những ước có khi trở lại,
Cho phỉ nguyền biển ái nguồn ân ;
Nghĩa phu-thê bỗ lứa cách phân,
Tình phu-tử đặng gần kẻo nhớ.
Dẻ dàn nỗi vợ-chồng cách trở,
Xui đến đâu lỡ mợ lỡ duyên ;
Cái thân sao như tuyết môn tiên,
Mới thấy đó bỗng liền mất đó.
Vừa sửa gối đổi về xứ sở,
Đặng vui cơn gặp gỡ với nhau ;
Nào hay chưa đề bước xuống tàu,
Thì tin thảm đã trao trước mặt.
Sao chẳng đợi vợ chồng giáp mặt,
Tô cho đây lắm điều chơn tình ?
Nhơn việc chi vội vã quyên-sinh.
Tìm xuống chốn Diêm-đình mà ở,
Chứng về tôi mắc nhiều xử sở,
Chồng còn đây sao vợ đi đâu ;
Phong cảnh không gió thảm mưa sầu
Mà luôn chịu mặt chau mày ủ,
Dạ tưởng vợ như phấn phế phủ,
Mất nhìn con lụy đổ như chang,
Dầu có thơ nàng để trối-trăn,
Cũng không đặng rõ ràng duyên cớ.

Chị hai ôi,

Chị vẫn biết lòng tôi thương vợ.
Ngày những đêm đắp nhớ đổi sầu,
Cớ em lòng hoài cảm đau đau,
Mong cho đặng thấy nhau trong mộng.
Mảng tha-thiết vì hình vi bóng,
Luống tư-tư hoài vọng đợi chờ ;
Bỗng đâu mà gặp đặng gói thơ,
Vội trường đó bỗng liền mất đó.
Nào hay chưa đề bước xuống tàu,
Thì tin thảm đã trao trước mặt.
Như thơ nầy thật của chị hai,
Em dầu dám ép nài chi lắm.

Song chị phải biết,

Dầu tình đặng ra duyên đầm-thắm,
Cũng giữ cho trong ấ-n ngoài êm ;
Lý dân không biết giữ lấy nền,
Bỗ đến đều lỗi trên lẫm dưới.
Hãy lâu những đề lòng khen ngợi,
Nay thấy vầy đây mới là hay ;
Nào cho không liều ép hoa nài,
Cũng chẳng khỏi tiếng bay muôn dặm.

(Mai tiếp)

廣東二天堂大藥房

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG **BỔ-PHẾ-CHỈ-KHÁI-HUỲN**

con người ta là 1 ngồi chi tôn trong ng, sở dĩ để hô hấp mà thay đổi ánh khí. Cái thể chất của phổi rất mềm, yếu ớt, vì vậy nên hễ có phong ngoại cảm, hoặc dâm nhiệt bức nơi, thì đều chịu bịnh trước cả, làm cho phải ngưng trệ, mà sanh ra bịnh ho, rước chẳng ít điều-trị đã càng ngày thêm nhiều rồi thành ra bịnh ho-lao ám, lục huyết, vân vân.

Đường ra công bào chế thuốc nầy bổ huyết, không khái phạt, chuyên trị các chứng bịnh phổi, trước đã rất tinh nghiệm, bất cứ nam-phụ-lão-ấu đều dùng thuốc *Bổ-phế-chỉ-khái-huỳn* nầy được cả.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày, sớm mai trưa, chiều, ứng ba lần. Mỗi lần uống 14 huờn, đứa bé có thai mỗi lần uống 7 huờn, con trẻ mới tuổi uống 1 huờn, hai tuổi uống 2 huờn, ba tuổi uống 3 huờn, nói tóm lại hễ thêm 1 tuổi thì uống thêm 1 huờn cho đến 14 tuổi thì uống đúng 14 huờn, theo người lớn, uống vậy mới đúng.

Giá mỗi ve là . . . . . 0 $ 60

ỦY, THIỆT LÀ MAY!

Enfin ! Je voir avec Les VERRES IÉNAPHAQUES

Nhớ cặp gương mắt tôi coi rất tỏ rõ như hồi lúc xuân xanh.

Lâu nay tôi không biết nên tôi dùng gương xấu, coi rất mỏi mắt mà ai lỏa chỗ nầu.

Thiệt là nhờ có ông GIUNTOLI, chủ tiệm BIJOUTERIE PARISIENNE, hiệu con RỒNG VÀNG ở gần bên « Pháp-việt Khách lâu » (Hôtel de France), đem qua xứ Nam-kỳ đây mà bán.

Cũng bởi tôi chẳng có coi báo-chương cho thường nên chẳng hay biết thì cả.

Hôm nọ tình cờ thấy trong « Lục-tỉnh-tân-văn » rao, tôi mua thử mà dùng chẳng đã thiệt là gương tốt. Kiểu làm bằng thầy tinh ròng, trong sạch bằng cỏ bợt bọn chí cả.

Gương nầy có 2 thứ : thứ đã cho kẻ VIỄN-THỊ và kẻ CẬN THỊ

Kiểu nầy gọi theo kiểu-mới (pince nez) hay là kiểu có gọng móc (lunettes) cũng được.

Vậy trong Lục-châu ai có bịnh con mắt như vậy hay là ai có lớ con mắt, đều mua thứ gương nầy mà dùng thì sẽ đặng vui lòng luôn luôn.

Tiêu Thơ-tin

Lục-Tỉnh-Tân-Văn từ đây mở thêm một mục gọi là Tiểu Thơ-tin để hiến cho độ-giả chư tôn cũng là bạn đồng hàng đăng làm đăng vừng lại với nhau cho dồn tiện. Để gọi là tiểu Thơ-Tin, thì hiểu rằng chẳng phải đăng mà đăng cả nguyên thơ, duy chỉ những nhân mật một đôi lời, cho khỏi phải thơ từ gởi qua gởi lại và để tên để họ cho ai ghé mắt trông vào lậu sự. Hai đàng biết nhau cho tên riêng nhau, có hai người biết. Tỉ như một người A. B. C. . . . cùng người X. Y. Z. ; ngoài hai người ấy thì chẳng còn có ai biết là ai, muốn nói chuyện với nhau, bèn hỏi nhau, gởi thơ xin đăng báo, A. B. C. nhắn X. Y. Z., thì xin đăng : X. Y. Z. Chẳng nay vô 5.5 - thứ. 4 giờ. Hoặc X. Y. Z. nhắn A. B. C. thì xin đăng : A. B. C. mai 2 giờ đi Cholon.

Ngoài hai người nầy, có ai biết ai là ai, cho đến nhà báo cũng không biết ai gởi thơ lại xin đăng báo đó ; vì thơ không cần kỹ tiền, mà có để một con có theo bao mà đến cùng là đủ. Hai người có tình ý riêng cứ xem báo, vô khoản Tiểu Thơ-Tin thì thấy - chẳng cần cậy ai đem thơ từ qua lại cho lậu hay là nhắn nhe cho ai nghe lọt. Dầu đến việc làm ăn cũng dùng tiểu Thơ-Tin mà nói chuyện được. Giao kết Cầu chuyện nói không quá 10 tiếng. Tên họ kể làm một tiếng. Vậy từ đây, trong độ-giả chư tôn ai muốn dùng tiểu Thơ-Tin mà thông tin tức nhau, cứ viếc gởi ngay đến M. Lê-hoàng-Mưu Chủ-bút, đừng quên gởi theo một con Cò.

* * *

T. V. M. — Việc rượt thứ nầy Bản-bạn đã đã hiểu rõ ? khá lưu tâm cho lắm.
A. R. Tôi có đến Thủ-dầu, không có.
Q. P. Trước khi vô, xin đến tôi nói chuyện.
[illegible] Bản-bạn gởi bao tôi rồi.
S. H. U. Trưa mai có người đem đến cho.
T. T. M. Có người nghiêng tai, giữ lấy.
K. N. O. Đêm mai đi coi hát Xiếc.
R. V. T. Tối nay, tôi ngừng xe đợi lại chín X. H.
G. H. I. Đừng cho tôi, mắc đi Cholon.
B. C. A. Xe chiều có x. x. tối, trước nó.
H. V. Đừng nói chi với ai, nó giả ý.
Q. R. S. Chớ tin Đ. mà mắc, nó không trung tín.
A. I. Y. Tôi có hiểu đem gởi khăn đến rồi.
U. T. Tôi lấy làm buồn đến phòng ba lần không gặp mặt.
Y. H. Đêm nay đợi tôi tại Hôtel de France.
M. Z. Mai tôi đi Vinhlong, ít ngày mới về.
M. N. Chẳng phụ tình tri ngộ.
P. V. Thâm cảm nghĩa ân xưa.

* * *

Kể từ đây hàng đọc báo L. T. T. V. đăng phép gởi Tiểu-thơ-tin xin đăng, khỏi gởi theo một con « CÒ » đến công như tôi đã tiến trên.

Ai muốn gởi lời kín tỏ càng ai cả gởi ngay đến xin đăng giùm, miễn đừng tỏ lời gì bất nhã.

LÊ-HOÀNG-MƯU.

ĐÁM XÁC KIÊM-THỜI

Bà Nguyễn-văn-Mỗi cựu huyện-đã làng Hữu-đạo (Mytho đã qui trần hồn 12 Octobre, hưởng thọ được 68 tuổi. Bà là thân sanh của M. Nguyễn-văn-San Nghị-viên đia-hạt. Bà là một người đàn bà đang làm gương cho đàng phụ nữ. Khi sanh tiền, bà có giữ một lòng nhơn từ đức hạnh. Ông và bà không hạm phủ, lại hay cứu giúp kẻ nghèo nàn, cho nên sanh con châu rất đông ; mỗi người đều được tử tế, đều nối gương trên lấy đức làm trọng. Ấy là một nhà tinh lễ mà nauo dân trong làng, trong tổng đều kính mến.

Chẳng mà hiển, sanh con lành, linh lang cầu lá là tỷ-Hội-đồng, đương lúc mạt chu chúng dân rất xuất đăng, long khánh chánh và nhiệt thành cầu thay tôi tưởng sẽ cũng biết, hay lắm gương cho đàn bầu cử, chẳng phụ sự tin cậy ủi trao ấy. Cũng bởi lòng ái-quốc và thay hội-đồng cung gia-quyến hết lòng lo an tăng linh cữu bà, đã đặn ngày 21 Octo.re tới đây, nhơn bữa cuối nhựt.

Bà nhơn đức sao cho đến đổi lúc bà ái là lúc phát kế con người mất mà cũng chẳng mất nào gọi rằng quên tu nhơn tích đức, quên làm gương phải cho mọi đàn rồi đau, bởi vậy nên trong đám bà cựu đây, ông cựu và thầy hội-đồng không muốn cho người khác nhiều người, lang xóm, con đến đôi ta điền cũng không có thể cùng miễn đọc đếp cảm mộ ; mình là khi đang tin nuôn đến thanh, uộc rượu xong rồi về, hoặc miễn người sẩu tâm ở lại chia buồn đến khi an tang.

Đám xác của một nhà quan cai đu mãnh, mà không có tiếng kèn, tiếng trống chi cả om sôm, sao mà nghiêm trang ! Vậy mới có vẻ bi ai ! Vậy mới phải thc buồn tâm của nhà tang sao ! Thầy chưa là nhơn gì cũng không ! — Mà việc cũng nhơn lắm mà thanh khinh hơn có lẽ hoặc thay cảm là đam dị-đoan đó lắm. Như vậy ma ngày nao chỉ những đến nầy, ai cuơa an tang linh cữu, miễn ba, tuân bảng quy-tắc thuở cũ xưa tới tới, lại mi chẳng người đương tới mà tham, tiệc rượu xong rồi thôi, chớ không ai được hay cọc phang điều cai hầu, làng xóm, cho đến sau-gia cũng vậy ; vì ông cựu và thầy hội-đồng có nói : nếu là khi đang tin điều, đi tế, tai người gian không nói chi, tại nghiệp cao xe nghèo nhọc lòng lo chạy, ma tại nơi nơi nay bị nước lọc, mùa mang nu nau, lam vậy lòn đóc.

Cho nên đám xác nầy không có ai được đi điều, đi tế chi hết, ke giau người nghèo cũng vậy ; duy có mấy chú ma khi trước thầy hội-đồng có đi tiec nao nhiều thì nay thân lại ? bỏ bầy nhiều. Ngăn nói ý muốn thân sẽ tiền đó lại, bỏ thì cho ai ngăn bỉ đó khó trong cơn nước lục nầy.

Khi nhà nhơn đức sao, và đám xác theo lối văn-minh, tôi phải trân trọng ít hàng gọi chút phần an ủng qui quyến Ngũ-Hổ-văn và cầu chúc cho hương hồn bà cựu được tin đơn sới sới thay.

ĐỖ-VĂN-GIÁ
Chưởng sự l'Ecole de Dưỡng-đường, Thủ-dầu-một (Mytho)

Đã cần, đã thêu và bao-kỷ
BÀN TẠI TIỆM
TRẦN-QUANG-NGHIỆM
đường d'Espagne số 200 (góc Chợ-mới)
SAIGON

Giá rẻ.

Tiệm nầy trở đã có đã cần dùng và việc đèn khú, như đây đèn, bông đèn, quạt máy điện, bàn đi điện v. v. và đã các kiểu đàn thấp bằng đầu nâng và đầu lớn và mang nâng và hàng tơ lụa Bắc-kỳ

Rẻn ai mà bán là giá rẻ

Một bức thư long-trọng

Tôi gặp nhiều dịp tốt, tôi nghe nói chuyện ông *Robert Crémieux* có lấy mối cái giấy cấp-bằng thương-hiệu, về việc Toa-ta và kêu nài bên chánh-trị nơi quan Nguyên-soái và hết thảy các sở thuộc về nhà nước cai-trị đó.

Lại tôi còn nghe đồn vang khắp xứ rằng ông *Robert Crémieux* đã xin phép được mở sao-đích ra chế quốc-ngữ các luật-lệ, chạy và lót-nghị bên hành-cai trị nhưn dân trong đất Nam-kỳ, là số ý cho con chủ Annam in đọc lấy cho biết phận sự, quyền phép và thưa kiện, cho khỏi sai lầm, tốn rồi, vô ích, thất công như hiện bây lâu nay vậy.

Bởi vậy tôi muốn gặp người cho biết mặt. Tôi thăm hỏnh đến tại nhà giấy của người lập tại Saigon đường cái Bonnard mốn hai số 16 hiệu. Tôi mới nghe thấy lang mặt, nay *Robert Crémieux* thật là một người đi thương lắm, chiều hiền đãi ai hậu đãi, ăn nói nhu nhả, đến thăm lắm ; người lấy sự chơn tình mà trò chuyện, giác liền, với thân chủ, hay là nói ai đến viếng nói chuyện sáng người cũng vậy.

Ông *Robert Crémieux* lại không nè chủ cho nhọc, mất ngày giờ, mà cái nghĩa cho tôi nghe trong giấy cấp-bằng là lẽ gì.

Nghe nói thiệt là tuyệt điều lắm, việc làm cũng thử tự lớp lang lắm, cách thức rành rẽ tiện cho thân chủ vô ông. Việc nào làm cũng mau rồi ; thì vừa giao việc đến tay người, thì người coi đọc tờ giấy, xét tới nghĩ lui, coi phải làm thế nào, rồi lập tức thân hành đi lo việc nào cung kỉ-càng. Ông *Robert Crémieux* là một người đông-sáng cho việc lắm, chẳng biết mệt nhỏi là chi cả. Người có nói cho tôi biết rằng từ ngày lập nhà giấy hồi tháng 2 tây năm nay, cho đến bây giờ, người chẳng có đăng nghỉ ngày nào hết thảy, nào là ngày chúa-nhựt, nào là ngày lễ-cả thì người cũng đến làm việc luôn-luôn. Lúc nào mà rảnh được một ngày, thì lại đi viếng thân-chủ Lục-tỉnh, đi xét các nơi có đặt Đại-lý thay mặt cho người tại Mỹ-tho, tại Vinh-long, tại Cần-thơ tại Sóc-trăng, tại Long-xuyên, vân-vân chẳng phải có gió rảnh đăng mà nghỉ ngơi được đâu.

Như việc chánh-trị kêu nài nơi Quan Nguyên-soái và nơi các quan chủ-tỉnh cùng các sở khác thuộc về nhà-nước, như sở Thương-chánh, sở Trước-tiền, vân-vân ; bỉ ông *Robert Crémieux* làm mau khoan việc lắm ; còn khi nào mà kiện bên Toà-án mà phải mướn Trạng-sư cãi giúp việc, thì người lại mướn Trạng-sư giỏi cho thân-chủ tiền công ít rẻ lắm, vì người cũng hiệp sức cùng Trạng-sư ấy mà lo cho mau rồi việc cho thân-chủ, chẳng có bề trễ khi nào bao giờ.

Thật ông *Robert Crémieux* là một người nhơn đức, hay làm phải, vì nghĩa khinh tài, không có cơn nào mà người khi thì kẻ nghèo khó bậc ngờ. Người giúp luật-pháp, bàn-luận giúm, không lấy tiền công chút nào hết, bởi vậy trong bốn tháng mà người đã giúp không ăn tiền được số 500 việc thưa-kiện vậy.

Tự nay mà nước Tân trào cai-trị đất Nam-kỳ ta đây, năm nay đã được trên 60 năm rồi đó, cũ, ai mà làm được như vậy hay không. Thật là cho tôi chưa thấy tới đó. ❦

Ông Robert Crémieux lại còn làm ơn lớn cho đến lớc ta nữa, là người chang nè đến cùng hai chữ, phép công, sai công, mà sai sao-đích ra bằng chữ quốc-ngữ các luật-lệ, luật-lệ, chỉ-dụ và lót-nghị bang hành cai trị nhơn dân trong đất Nam-kỳ ta đây, mà người có ý cho Annam đất Nam-kỳ mình đọc lấy cho biết phân-sự mình phải ăn ở thế nào, cho biết quyền, phép của mình được hưởng là làm sao, và thưa kiện cách thế nào mà khỏi bị sai mà làm cho khỏi sai lầm, mà tiền mất, tốn như xưa nay vậy. Ấy có phải là ông *Robert Crémieux* chẳng công với nhơn nước đất-phép và nhơn dân lớc ta hiểu được quốc-âm luật-phép, thế-lệ đó chăng ? Biết những nào mà chẳng là đặc nguồn lai chung đông trong việc làm quốc-âm như vậy?

Cuộc ta là con dân annam ; chẳng là nó nữ đến phong ngoại nhà nước Đại-pháp đã ấy lòng khom tử mà sai một nhơn vàng lòng giống sang trọng bên nước Langsa đến đây mà giúp cho mình nhơn-chẳng là đó mà thôi. Chẳng ta cũng đặng vui mừng là cũng *Robert Crémieux* qua ở đây ta, mà làm lợi cho dân lớc ta như vậy. ❦

Bởi vậy trước khi cái tôi phải nói ra mình sau bết, mà làm một đến tôi sau nầy ấy là có nhiều kẻ ghen-hiềm ghét-ngỗ, muốn cho người lớn *Robert Crémieux* nào hay, thu truyền cho nhà nước người ấy-chẳng nhơn đó thì, ông bình vực con nhà Annam như ông *Robert Crémieux* vậy đâu, chẳng có chế lo nói lợi riêng tài đã đông mà thôi.

Tôi ấy làm tuyệt chí mà làm quen với ông *Robert Crémieux* là người đã ngừa, tôi tới trong hân mà lại cho giao hẹn với ông nầy ; nên tôi những người bên-hành mà hết đặng người *Robert Crémieux*, ông *Robert Crémieux*.

Chauffe, le 25 Août 1926.
Ký tên : LÊ-VĂN-TRUNG

CYCLECARS, VOITURETTES
7 à 10 HP

SALMSON

Hãng
SOCIÉTÉ INDOCHINOISE DE TRANSPORTS
4, Đường Filippini — SAIGON

Trăm năm không phai

NHÀ HỌA CHƠN-DUNG
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
85 T3, Boulevard de la Somme
(ĐƯỜNG CANH XE LỬA CŨ CŨ)
SAIGON

Thợ vẽ tiếng mầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng-cấp đồng Kim Hành ; mới năm rồi đự cuộc Đấu-xảo thành Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tình xảo và đã trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin gởi hình chụp đến hoặc viết thư hỏi, tiện sẵn sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có hiểu rõ thước tấc giá cả cần nghiên phân mình.

Sông lâu nhờ rượu

(Longévité grâce à une liqueur)

Hiện bây giờ bên nước Huê-kỳ mấy vì điều chế đã người bị tuổi mà hết-sức vô lực mạnh mẽ như người ở tuổi, đi đứng hồi hồi, ăn nói nói sẵng, cả người ở người tại sao mà cho nên thế ? Thì là tại thiếu máy.

Ngày nay có một người đã thông-minh, hiểu thấu cho hết lẽ đó lấy đem ông nay đã lập thành sao mà cho nên thế ? Thì là tại thiếu máy.

Ông gọi đấy là : Máy Cô chế là đã mà hết sẽ đến và thì mình khỏi lo gì hay nhớng mất

Ấy mà rượu Quina Gentiane hiệu Mazet là một thứ rượu trường sanh bất tử ».

Người khách nghe mà nói cũng có lẽng muốn mặt việc trường-sinh khó hiểu, liền vô nhà sai trẻ đi mua cho đăng thứ rượu Quina Gentiane mà đăng mới hiểu. Thiên hạ uống mà cũng có đã thanh sanh, cũng hiểu rõ nhưn đi mua rượu ấy đem về mà uống bổ quanh năm.

NHÀ CHỤP HÌNH
NADAL
1/8 và 120, đường Catinat.— Saigon

Mới tiếp đặng máy chụp hình hiệu GAUMONT 6×12, *kiểu, giấy* và các vật liệu để dùng chụp hình hiệu :

GUILLEMINOT, LUMIÈRE, AS DE TREFLE, *giấy* SELTONA.

Có đủ đồ phụ tùng theo máy chụp hình như, chưng cây, theo rửa kiểu, đồ dựng nước thuốc, ly vân vân...

HỌA HÌNH RA LỚN — VỐ CHƯỜNG

Có sẵn một phòng lãnh rửa kiểu cho các người chụp hình chơi riêng cho người nào muốn rửa kiểu hoặc vô hình, hay là sửa soạn máy — tùy thiện.

❦ *Đã nhận hiệu*

L'Idéale, Ephélioxine

Nhuận một mình cũng đặng và bai kẻ là rẻ gì.

NHÀ DƯỠNG BỊNH

Của quan Lương-Y Bougeant và Denier ở tại Cholon, đường Thủy-Binh môn bài số 215 ngang nhà gạo xe lửa lớn.

Lập ra trước các nhà Dưỡng bịnh khác đặng nuôi dưỡng người Annam.

Có mạch sớm mai 8 giờ, chiều 4 giờ.

Ngày thứ ba và thứ bảy 5 giờ chiều rọi đèn. Giá thường 5 đồng bạc.

Coi mạch thường giá từ 3 đồng bạc.

Coi mạch có tiêm thuốc giá 4 đồng cho tới 10 đồng bạc.

Tiêm thuốc 914 giá 7 đồng bạc.

Có thông-ngôn và người điều dưỡng đến à Annam.

SỞ DƯỠNG-ĐƯỜNG

nội ngoại khoa của quan ý khoa tấn-sĩ LÊ-QUANG-TRINH, môn bài 46, Quai Testard (Boulevard Tổng-đốc-Phương) Cholon,ngang bên xe-hơi đặp

1° Có quan Lương-y BIGO, khám bịnh con mắt, đau cổ, lỗ mũi và lỗ tai, ngày thứ hai, thứ tư và thứ năm từ 3hơ giờ tới đến mười giờ sớm mai.

2° Có quan Lương-y LOUVAU đến trồng răn, nhổ răn và khám các bịnh đau miệng đau bao tử và đau ruột, ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy, từ tám giờ rưỡi đến mười giờ sớm mai.

3° Có quan Lương-y LÊ-QUANG-TRINH,là Đốc sự sở dưỡng đường sáy trị chung các chứng bịnh. rước và coi khách mạch mỗi ngày.

4° *Tại nhà tư* các ngài (ở đường Charles Thomson, sau nhà mái-chín Đềnh Cholon) sớm mọi ; từ tám giờ tới chín giờ rưỡi.

Chiều : từ hai giờ tới ba giờ rưỡi.

5° *Tại nhà Dưỡng-đường* (Đường Tổng Đốc Phương, Cholon) ; sớm mọi ; từ chín giờ rưỡi tới mười một giờ rưỡi.

Chiều : từ ba giờ rưỡi đến năm giờ rưỡi.

Có phòng sạch sẽ cho bịnh nằm.

Có người điều dưỡng (infirmier diplômé) có số mụ (sage femme diplômée), và có thông-ngôn tiếng lấy, tiếng Annam và tiếng khách trở ở thường xuyên tại sở dưỡng-đường nầy.

Giá tiền là bốn hay năm đồng bạc một ngày, tùy theo hạng, kể hết nhơn ăn uống, thuốc men và hộ phòng.

DẦU MỎI
HIỆU
MAZOUT

Bấy lâu nay thường nghe anh em phàn nàn vì không có thước chi hay là đầu chi đặng trừ cho người loại mối nó phá hại nhà cửa, quần áo, tủ bàn, ván ván.

Vậy anh em hãy mua thứ dầu mỏi hiệu MAZOUT *mà dùng thì chắc trừ được giống độc ác đó.*

Các tiệm thay mặt cho hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles đều có bán thứ dầu mỏi hiệu MAZOUT

Đại lý mặt cho hãng
Compagnie Franco-Asiatique
des Pétroles

Đều có bán thứ dầu mỏi nầy

Trong Lục-Tỉnh [illegible]

Hãng chính [illegible] Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles [illegible]
Boulevard de la Somme, số 100

Cholon, đường Cây-mai, n° 33,
Téléphone, N° 622

PHÒNG LÀM VIỆC
ÔNG VAREILLES
LÂM-SANH TẠI THÀNH PARIS

Ông VAREILLES giỏi các việc tung-sự, các việc thương-phẩm giá rẻng, làm những lẽ giao-kèo, hứa-đồng, mãn-hạ v. v. Giấy các việc nhơn-mãn và việc thương-vụ.

Lãnh các việc đòi nợ.

Giấy các việc mua bán, hoặc thế cầm điền-thổ, phố-cửa.

Giấy các việc thương-vụ.

Giấy các việc thuyền số Thương-chánh.

Giấy các cuộc thương-vụ lai vãng các nơi Lục-tỉnh bên Pháp-quốc và các nơi Ngoại-quốc.

Ông VAREILLES ở tại xứ Nam-kỳ đã lâu, thiên hạ đều biết danh, người sẽ hết lòng giúp việc chẳng luận giá cả do thiên. Chư quí vị nào có việc xin chịu khó đến tại phòng việc ở Cholon đường Cây-mai mốn bài số 33, ông VAREILLES sẽ hân hạnh mà tiếp rước và sẽ hết lòng lo cho được việc.

« KIM HƯNG »
đường Marins số 58 và 60 và route Stratégique
CHOLON

Lãnh thay đổi hoặc sửa những xe hơi đã kiểu, có bán cây đồ làm mui xe. Lãnh may áo nệm xe. Vẽ việc máy móc có tay thiện nghệ lãnh sửa chắc chắn. Bộ phụ tùng xe hơi Hud-ky có bán đủ, không thiếu mốn gì. Xe hơi hiệu Tây bố cao-su nhồi hơi khó cách gì cũng rắng hết sức làm cho vừa lòng qui-vị. Lãnh sơn xe hơi màu gì cũng đặng. Sửa bình Accus, Dynamos (đồ điện khí trong xe hơi), và cũng có đồ mới để bán lớn nhỏ đủ kiểu. Vì, rượt xe hơi (MICHELIN CABLÉ) lớn nhỏ đủ kiểu, thứ (Michelin R. I) 820×120, còn không mấy cái. Giá tánh thiệt rẻ.

Chủ nhơn là người Annam thông thạo về việc xe hơi nhiều đã có xe đi Location hồi trước và xe Camion đưa. Xin đồng-bang chiếu cố giúp Bổn-hiệu làm nên việc chắc rằng mọi việc chu-tuần phải thích nhằng nây thì sẽ đặng vừa lòng chẳng sai.

Kính cáo.
SUTEN-VAN-SỬU
Kính đề.

Nhà máy xay lúa

MÁY TÂU CÙNG CÁC THỨ MÁY KHÁC

Lục châu qui khách muốn lấy nhà máy xay lúa cùng các thứ máy khác, hãy đến tại hãng « L'UNION INDUSTRIELLE et COMMERCIALE » môn bài số 1 đường Chaigneau Saigon.

Giá cả rẻ, mà cách trả tiền bao cũng là đã ; cho trả 3 kỳ cũng là 4 kỳ, tùy theo 3 mình muốn.

Ông chủ hãng nầy rất thiện nghệ hết sức về việc nhà máy xay lúa cùng các thứ máy móc khác.

Như trong lục châu qui khách muốn hỏi đến chi về máy móc cùng đồ phụ tùng nhà máy, thì hãng nầy sẵn lòng hồi tin tức thì.

Có xưởng lại Cho-quán làm và sửa đồ xe thế máy, cũng viếc làm rất kỹ càng và nhơn-tế lắm.

MUỐN BÁN

3 cái máy điện-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 180 $ một cái.

1 cái máy điện-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 0 — 220 $

Cả 4 cái đều còn mới chưa đáng tốt.

Ai muốn mua xin đó nơi Imprimerie de l'Union.

(1, Rue Catinat — Saigon, mà thương nghị.

Encres Joly
MARQUE JOLY
TOUT NOIR
Cette marque est la seule garantie de bonne encre
PACHOD Frères & Cie Lyon